

Restaurant Supply (Wholesaler)



ਉੱਚ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ, ਪਤੀਲੇ, ਕੁੱਕਵੇਅਰ, ਸਰਵਵੇਅਰ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜੂਸਰ, ਐਸਪਰੈਸੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

1125 Howard Street, Elk Grove Village, IL 60007

Prag International
Ravi Kapoor (CEO)

Ph: 847-979-5970, 847-979-5990.
847-228-0150, pragint@aol.com

Regal Jewels
773-262-4377 www.RegalJewels.com

BUY SILVER, GET A VOUCHER!
DIWALI CLOTHING VOUCHER OFFER! GET A \$100 CLOTHING VOUCHER FOR DIWALI WITH EVERY \$100 SILVER PURCHASED.

22KT 24KT **VEER**
773-262-4377 2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659 773-517-0574

(An Illinois Residential Mortgage Licensee)

Smart Mortgages, Bigger Savings

Services: Mortgage and Refinancing

- *Free Pre-Approval for First-Time Buyers
- *Fast And Easy Approvals
- *Competitive Rates
- *Personalized Service

Quick Mortgage Solution
(NMLS #2672593)

Address:- JESSE SINGH (Quick Mortgage)
7159 RFD, Long Grove, IL 60060-4256
(NMLS: 378091), CALL: 847-602-9000

Email: quickmortgage25@gmail.com / Website: quickmortgage25go.com

Twenty-Fifth Year of Publication

ਮਿਡਵੇਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 51; December 27, 2025

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ.

ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਾਂਗੇ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਕਰੇਗੀ। ਬੀਤੀ ਸੱਤ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਰਜ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਚਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ. 'ਚ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਐੱਸ.ਏ.ਐੱਸ. ਨਗਰ ਮੋਹਾਲੀ ਜਗਤਪ੍ਰੀਤਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀਮ 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਨਿਰਗਾਨੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ. 328 ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਗਤਬਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਸੰਗਠਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ।



2015-16 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ

ਗਲਿਆਰੇ 'ਚ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਧਰਨਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਭਾਰੀ ਫਰਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਜਿਸਟਰ 'ਚ ਦਰਜ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ 'ਤੇ 328 ਸਰੂਪ ਗਾਇਬ ਪਾਏ ਗਏ। ਜਾਂਚ 'ਚ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਰਿਕਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰੂਪ ਕਿਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਲਿਜਾਏ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2020 'ਚ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਲ ਦੇ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸੱਤ ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 168 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ 'ਚ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 16

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 'ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ.' ਗਠਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹੇ ਲਈ ਉਛਾਲਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬੂਲਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ

ਸੰਗਰੂਰ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਉਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਰੇਗਾ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ 'ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ' ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਲਾਸ ਬਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖ ਸਕਣਗੇ। ਇਥੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨਰੇਗਾ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਨਹੀਂ ਭਰੇਗਾ, ਪਰ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਸਰਾਏ ਕਾਲੇ ਖਾਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਨਗਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ

ਬੇਹੱਦ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਸਫ਼ਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ



ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ 'ਚ ਹੀ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਸਲ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਲਦ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ 65 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਅਗਲੇ ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ 'ਚ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

India Palace Restaurant And Banquet Hall

Best Price Wholesale
Ph: 630-400-0996
Lakhvir S. Johal
Ph: 317-709-7800

Restaurant-Fine Indian Cuisine
(Ph: 317-298-0773)

Banquet Hall Available Up to 550 People
Amber Carmel Ph: 317-580-0828

Amber Indianapolis Ph: 317-578-4400

Royal, Indianapolis, 317-893-2633

Desi Bazar Grocery Store
Restaurant, Ph: 317-888-2040

Desi Bazar Indianapolis,
Ph: 317-709-7800

Singh Auto Group

3983 ST RD 38E
Lafayette, IN 47905
Ph: 765-607-1300
www.singhautosgroup.com

University Motors

3312 Klondike Rd, West Lafayette, IN 47906
Ph: 765-497-1100
www.universitymotors1.com

Serving Indian American community over 30 years in Midwest for their auto needs.
ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
Jaspal S. Ghotra: 765-337-5151

Bhaura Transport LLC
Noblesville, IN

ਭਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- *ਵੈਲਿਡ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਏ ਲਾਈਸੈਂਸ
- *ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
- *ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਮੇਤ ਮੀਲ .55 ਸੈਂਟ
- *ਸਾਈਨ ਐਨ ਬੋਨਸ
- *ਹਰ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਘਰ
- *ਭਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
- *ਹਫਤਾਵਾਰ ਮੀਲ 3000 ਤੋਂ 4000
- *ਪ੍ਰੀ-ਪਾਸ, ਈ ਜੀ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫਿਊਲ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- *ਇੰਡੀਆਨਾ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਪੱਕੇ ਲੋਡ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-403-0493

Regal Jewels
773-262-4377 www.RegalJewels.com

LITTLE INDIA CHICAGO
2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659
www.RegalJewels.com
PH: 773-262-4377 WA: 773-517-0574

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਮਰੀਕਾ



ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ। ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਨੈਤਿਕ, ਆਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਤਮਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੱਕ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉੱਚਾ ਰੱਖਣਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰਤ, ਹੌਸਲੇ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੀ।

ਸਾਹਿਬ ਏ ਕਮਾਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਲਖਤ-ਏ-ਜਿਗਰ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਕੋਟਨਿ-ਕੋਟ ਪ੍ਰਣਾਮ!

ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ 2026 ਮੁਬਾਰਕ!



ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਕਲੇਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2026 ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਵਣ ਜੀ।

ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਆਪ ਜੀ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਖੇਡੇ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਇਤਫਾਕ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਸਮੂਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਵਿਚ ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ 'ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ: ਸੰਧਵਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਾਬਿਆਂ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇਸ਼, ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ 'ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੇ।



ਐਟਲਾਂਟਾ, ਜੌਰਜੀਆ ਵਿਚ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਜੋੜੇ ਲਈ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਣੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਮ: *ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ

*** ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ।**

ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਫਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਵਾਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਤਦ ਤੱਕ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ)। ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਫੈਮਲੀ ਮੈਂਬਰ ਵਾਂਗ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਹੈ। (ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ H-1B ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ) ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

+1 678 794 1794

‘ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਾਈਨਜ਼’ ਕਿਤਾਬ ਖਰੀਦੋ HISTORICAL SIKH SHRINES

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪਿੰਡ/ਨਗਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਰੰਗੀਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਕਿਤਾਬ।

ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਹੈ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਐਡੀਸ਼ਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਛਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅੱਜ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦਿਓ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਆਰਟ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਰੰਗੀ ਛਪਾਈ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਜਿਲਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਬੁਖਸ਼ਰਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਦਾ ਭਾਰ 4 ਕਿਲੋ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਖ਼ਰਚ 3500 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 125 ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਮਿਲੇਗੀ।

ਨਵਾਂ ਤੇ ਵੱਡਾ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼

ਚਾਰ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ, 2748 ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਇਹ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਇਸ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਸ ਲਫ਼ਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਪਾਲੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਅਰਬੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ 2500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜੀਵਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ 1000 ਤੋਂ ਵਧ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ (ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ) ਬਾਰੇ ਤਫ਼ਸੀਲ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਟ ਦਾ ਭਾਰ ਸਾਢੇ 8 ਕਿਲੋ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਖ਼ਰਚ 7000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 135 ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਮਿਲੇਗੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ/ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:
ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਫੋਨ: 224-422-4773

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
847-359-0746

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a suitable match (Green Card/Citizen only) for Lubana Sikh girl 28, 5'5", Pharmacist, USA-based. Preference for boys in business, software Engineer or medical field. Please contact Gopi at: 219-209-8724
or E-Mail: gopidilpal@gmail.com with picture and complete bio-data.

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 25 ਸਾਲਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਸੋਹਣੀ, ਸਿਆਣੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਨਾਮੀ ਫਰਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੱਦ 5'-10" ਲੜਕਾ ਕੇਸ਼ਧਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਯੂ ਐਸ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 604-763-7068 ਜਾਂ ਈਮੇਲ gillco1977@gmail.com

Jat/Sikh Family looking for a suitable match for their U.S. Citizen 1994 born, Height 5' 10" son. He has done Bachelor's Degree in Information Systems and working as an IT analyst. We prefer a well educated girl lives in the US or Canada with good values, loving, and caring. Contact us at: 240-702-4375

51-3

Jat Sikh parents looking for a suitable match for their 28, 6'-0", US-born son, clean-shaven, vegetarian, non-drinker. He is currently working in the IT field for a multinational with Bachelor's of Science completed and resides in Chicago. Must be a U.S. Citizen or on H1B Visa with bachelors degree completed. Please contact Paul Singh at 1-224-545-1048

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਯੂ ਐਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਉਮਰ 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6 ਫੁਟ, 4 ਦਾ ਸਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਯੂਨਵਰਸਿਟੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਲੜਕੀ ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਰਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 201-936-005 ਜਾਂ ਈਮੇਲ sanjeevkum@aol.com

Jatt, Gursikh family settled in the USA seeks an eligible Gursikh, educated, family-oriented bride from USA/Canada/India for their American-citizen son (born 1980), Gursikh, well-settled, divorced, working as an engineer in a top financial company. Please send the girl's biodata and family details via: E-mail: Amrit.Naam.2022@gmail.com WhatsApp (USA): +1-480-906-5614

47-50

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@live.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways



Etihad, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

For Emergency
Call anytime at
847-436-9010

EARLYBIRD SALE!!!!

Domestic fares
available



UMATRAVELS

**2541 W. Devon Ave.,
Chicago, IL 60659**

For Delhi Amritsar-Bombay Ahmedabad, Hyderabad-Madras
Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

Punjab Times
Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor
Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Corrpondents
Chicago
Sukhpal Gill
Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703
Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer
The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.
Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਲਈ ਯੂਨੁਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ: ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਜਲ
ਰਹੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੇਖ
ਹਸੀਨਾ ਨੇ ਮਹੁੰਮਦ ਯੂਨੁਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ
ਅੰਤਰਿਮ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਚਰਮਪੰਥੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ
ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ, ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਠੀਕ
ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ
ਵਰਚੁਅਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਹਸੀਨਾ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ
ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ
ਤਣਾਅ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ
ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਘਰੇਲੂ ਅਸਿਥਰਤਾ ਤੇ ਖੇਤਰੀ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ
ਵਿਚ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।



ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ
ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ
ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ
ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਜਾਇਜ਼
ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ
ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ
ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ
ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਭਾਰਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਧਦੀ
ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕੱਟਤਪੰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੁਸ ਸਾਸ਼ਨ
ਵੱਲੋਂ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
ਹੈ। ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਹੋਣ

ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ
ਸਬੰਧ ਡੂੰਘੇ ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅੰਤਰਿਮ
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ
ਤੱਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਯੂਨੁਸ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ
ਕੱਟਤਪੰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੁਸ਼ਮਣੀ
ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ
ਅਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵਧਣ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ
ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।
ਧਾਰਮਿਕ ਹਿੰਸਾ ਰੋਕਣ 'ਚ ਅੰਤਰਿਮ ਸਰਕਾਰ
ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਨੁਸ ਦੇ ਕੋਲ

ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਹਸੀਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਵਾਮੀ ਲੀਗ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ
ਚੋਣ, ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ 'ਰਾਜਤਿਲਕ'
ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਵਾਮੀ ਲੀਗ ਨੂੰ ਆਵਾਮੀ
ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਮਹੁੰਮਦ ਯੂਨੁਸ ਬਿਨਾਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਜਨਤਾ ਦੇ
ਇਕ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸਾਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ
ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਨੇ
ਨੌਂ ਵਾਰ ਜਨਮਤ ਦੇ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ...

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ
ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ
ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼
ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਗਿਣੀ-ਮਿੱਥੀ
ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਹਰਫੇਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ
ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਫਆਈਆਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ
ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਗਏ
ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ।
ਨਿਰਪੱਖ ਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ
ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ
ਐੱਸਆਈਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਓਧਰ
ਐਫਆਈਆਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਿਆ ਕੋਰਟ 'ਚ
ਪੇਸ਼ਗੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਾਮਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਨਾਲ
ਸਬੰਧਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ
ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡਾ. ਰੂਪ
ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ), ਮਨਜੀਤ
ਸਿੰਘ (ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ
ਸਕੱਤਰ), ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਸਤਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ,
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਜ ਸਿੰਘ,
ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ
ਸਿੰਘ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ,
ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ
ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰ...

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਵਰਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਏ.ਆਈ. ਤਕਨਾਲੋਜੀ
ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਵੀਂ
ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਵਧਦੇ ਤਣਾਅ

ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤ 'ਚ
ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ
ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।
ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਹਾਈ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਚ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ
ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਗਿਆ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ 'ਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਹਾਇਕ
ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ

ਬਾਹਰ ਵਿਰੋਧ
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ
ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ
ਅਜਿਹਾ ਹੀਐਲਾਨ
ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ
ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ

ਦੇ ਸਿਲੀਗੁੜੀ 'ਚ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ
ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਕਾ ਦੇ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਨੇ
ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਸ਼ਰੀਫ
ਉਸਮਾਨ ਹਾਦੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼
'ਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਾਦੀ ਸਰਕਾਰ
ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ
ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਸਰਕਾਰ ਟਿਕ ਨਾ ਸਕੀ। ਪਿਛਲੇ
ਹਫ਼ਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧ
ਵੀ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ
'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਅਗਰਤਲਾ 'ਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਕਾਊਂਸਲੇਟ ਵੀ ਵੀਜ਼ਾ
ਸਰਵਿਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ
ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਮਿਸ਼ਨਾਂ
ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਜ਼ਾ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ
ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ
ਨੇ ਇਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਚ
ਨਾ ਟਾਲਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀਜ਼ਾ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ



ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਉਸਤਾਦ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ

ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਛਾਈ ਉਦਾਸੀ



ਜਲੰਧਰ: ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਨੂੰ ਖੁਬਸੂਰਤ
ਗੀਤ, ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
ਸੂਫੀ ਗਾਇਕ ਉਸਤਾਦ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ ਦਾ
ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ
ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਿਓਲ ਨਗਰ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ
ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ
ਅੰਤਿਮ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰੱਖੀ ਗਈ।
ਇਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ
ਗਈਆਂ।

22 ਨਵੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਕੋਟ 'ਚ ਪੈਦਾ
ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ
ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਿੰਸ ਰਾਜ ਹਿੰਸ, ਸਾਬਰ ਕੋਟੀ,
ਜਸਬੀਰ ਜੱਸੀ, ਦਿਲਜਾਨ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਸਲੀਮ
ਵਰਗੇ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ
ਜਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਮਾਸਟਰ
ਸਲੀਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ
ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਸਨ। ਬੈਠ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪਸਲੀਆਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਸਨ।
ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਹਿੰਸ ਰਾਜ ਹਿੰਸ, ਆਪ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ
ਆਗੂ ਦੀਪਕ ਬਾਲੀ, ਗਾਇਕ ਗੁਲਜ਼ਾਰ
ਲਾਹੌਰੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਦੁੱਖ ਦਾ
ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁਅੱਤਲ ਵਿਧਾਇਕ ਕਬੀਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ

ਕੋਲਕਾਤਾ: ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ
ਮੁਰਸ਼ਿਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਭਾਰਤਪੁਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ
ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਇਕ ਹੁਮਾਯੂੰ ਕਬੀਰ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ
ਜਨਤਾ ਉਨੱਯਨ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਬੀਰ
ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੋਚ- ਵਿਚਾਰ ਕੇ
ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ
ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਵਰਗੇ ਲਫਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ
ਦੇ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 2011 ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਨੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ 34 ਸਾਲ
ਪੁਰਾਣੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਾਜ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਕਬੀਰ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ
ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। - 2019 ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਹ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ
ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਮੁਰਸ਼ਿਦਾਬਾਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ 2021 ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਭਾਰਤਪੁਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ
ਚੁਣੇ ਗਏ। ਉਹ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ
ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਰਸ਼ਿਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੈਲਦੰਗਾ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਬਾਬਰੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।



ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਆਗਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਠ
ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ



ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2026 ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!



ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਖੇਡੇ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਸਫਲਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰ ਚੁੰਮੇ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਕਰੇ।

ਵਲੋਂ: ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਕੌਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ: ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਐਚ.ਈ.ਆਈ.ਐਸ.) ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਕਲਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2017 ਵਿਚ 'ਵਰਲਡ ਕਲਾਸ ਇੰ ਸਟੀਚਿਊਟ ਸ਼ਨਜ਼ ਸਕੀਮ', ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਸਕੀਮ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ

ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 12 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ 'ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ' ਵਜੋਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਡੀਮਡ ਟੂ ਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਜ਼, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2017 ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ

ਗਲੋਬਲ ਮਿਆਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੇਂ ਫਰੇਮਵਰਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਫਰੇਮਵਰਕ ਅਤੇ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਰੇਮਵਰਕ' ਵਰਗੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜੋ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਭਾਰਤੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਐਚ ਈਸੀਆਈ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਟੀਕਲ ਵਜੋਂ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ' ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ

ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਈ., ਏ.ਆਈ. ਸੀ.ਟੀ. ਅਤੇ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਇੱਕੋ ਸੰਸਥਾ ਐਚ.ਈ. ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਨ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

GoldenKey LENDING
Grow your business with our Strategic
COMERCIAL LOAN SOLUTIONS
Partner with us for expert guidance and support
Contact Us at
317-620-4100
www.goldenkeylending.com
We speak your Language
English • ਪੰਜਾਬੀ • ਹਿੰਦੀ • اردو
325 S. College Avenue, Indianapolis, Indiana 46202
NMLS 147421

Mortgage Loans
Residential & Commercial
(Licensed Mortgage Originator)
» Call: Amrik P. Singh
Serving Community from Last 14 Years
312-608-0006
asingh@gosfmc.com www.gosfmc.com
2700 Patriot Blvd., Suite 110 Glenview IL 60026
NMLS #232904

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender
Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!
Residential and Commercial Loans
Available in Most States!
Special loan programs for:
• Jumbo Loans
• Self Employed and with a work permit
• Business loans with or without property
(734) 330-8859
balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal.sistarmortgage.com
https://www.nmlsconsumeraccess.org

Singh Tax & Accounting Services LLC.
SINGH AUTO & HOME INSURANCE
Individual & Business Tax related Services
ਸੇਵਾਵਾਂ: *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰੇਕ ਸੇਵਾ ਜਿਵੇਂ, ਟੈਕਸ ਫਾਈਲਿੰਗ, ਟੈਕਸ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਆਈਆਰਐਸ ਐਂਡਿਟ (ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ) ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
* ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Ph: 248-982-2036
Michigan: 36167 Ford Rd. Westland, MI 48185
Minnesota: 6043 Hudson Rd, Suite#399A Woodbury, Minnesota 55125
Email: STS2021@SinghTaxServices.com; www.SinghTaxServices.com
Mohan Singh MST
IRS Enrolled agent, Insurance Agent-Casualty & Property Notary Public

FedEx Linehaul Contractor ਨੂੰ CDL Class A ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

Immediate Openings - 0.72 cents to 0.75 cents per mile for Solo runs, 0.85 cents for Team runs!

We are hiring experienced CDL Class A drivers immediately for a FedEx Linehaul contractor.

This is a great opportunity for professional drivers looking for steady work and consistent routes.

Requirements:

- * Valid CDL Class A License
- * Minimum 1 year of verifiable driving experience (FedEx requirement)
- * Clean background check *Clean driving record
- * Strong work ethic and reliability
- * References required

What We Offer:

- Competitive pay based on experience
- Consistent routes,
- Well-maintained equipment
- Benefits



FedEx Linehaul Contractor needing driver at following locations:

Hagerstown, MD (Night Solo runs), Lehigh PA (team runs), Carlisle, PA (Night Solo runs)
* Mutechen NJ (team runs), * Scranton PA (Solo runs), * Baltimore MD (Solo runs)

Apply Today – Positions Available Immediately!

Call or text: A Patel 678-576-9037 or AK at 936-777-5967

Email: lotushotelsgroup@gmail.com

**ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੋਸਤਾਂ-
ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਢੀਂਡਸਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2026 ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ !**

**ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸੂਰਜ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਤੇ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕਰੇ।**



ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ



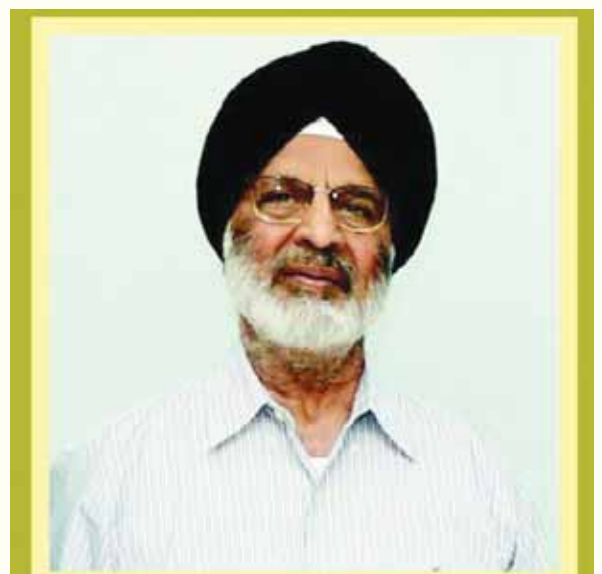
ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ

ਵਧਾਈਆਂ ! ਵਧਾਈਆਂ ! ਵਧਾਈਆਂ !

**ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ...
ਨਵੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ...
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਵੀਂ
ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਤੇ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ...
ਸਫਲਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਕਦਮ
ਚੁੰਮੇ।**



ਡਾ. ਰਫ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ



ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ

**ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਮਾਹਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਨਵੇਂ
ਸਾਲ 2026 ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ !**

ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗੀਧਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਫੰਡ ਰੇਜ਼ਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਪੈਲਾਟਾਈਨ (ਬਿਰੂਓ): ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗੀਧਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ 1991 ਤੋਂ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਲੰਘੀ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਆਏ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਚਰਣਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਾਈ ਰਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਦਾ ਕਿਣਕਾ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਣਗੇ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਸਫਲਾ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਲਈ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਮਨ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜੀਏ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ।

ਸਿੱਖ ਫਿਲਾਸਫੀ ਵਿਚ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਦੋ ਧੁਰੇ ਹਨ, ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਧਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਦਸਵੰਧ ਦਾ ਬੜਾ

ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਕਮਾਈ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗੁਪਤ ਦੇਣਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਜਤਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਦਸਵੰਧ ਕਢਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਦਸਵੰਧ ਨਹੀਂ ਕਢਦਾ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਮਾਇਆ ਦੀ



ਪਕੜ ਰਹੇਗੀ। ਡਾ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿੰਨੀ ਮਾਇਆ ਦੀ ਪਕੜ ਪੀਢੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾਮ, ਸਿਮਰਨ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਉਗੇ।

ਦੂਸਰੀ ਸੇਵਾ ਤਨ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਾਈਏ। ਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜੋ ਵੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਤੀਸਰੀ ਸੇਵਾ ਮਨ ਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਹਉਮੈ ਖਤਮ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਨ ਅੰਦਰੋਂ ਮੈਂ ਨਿਕਲੇਗੀ ਤਾਂ ਹੀ ਮਨ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਸੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵੀ ਦੱਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ

ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤੂਆਣਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਦੁੱਤੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ



ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 1904 ਵਿਚ ਇਕ ਪਿਛੜੇ ਇਲਾਕੇ ਮਸਤੂਆਣਾ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕੈਂਬਰਿਜ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚੋਂ ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਤਾਂਕਿ ਕੁਅਲਿਟੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਚਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ 1962 ਵਿਚ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਪਰ ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ 1985 ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ 5 ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਇਆ ਤੇ ਅੱਜ 131 ਸਕੂਲ ਤੇ 2 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਨੇ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਬੰਮੂ ਹਨ, ਜੋ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਜੋੜ ਕੇ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਟਰਸਟ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 131 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 6450 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ 70,000 ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 32000 ਬੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਫੀਸ ਜਾਂ ਘੱਟ ਫੀਸ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਸਭ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਧਵਾ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਤਬਕੇ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਅਨਾਥ ਬੱਚੇ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਹੜ੍ਹ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਤੁਹਾਡੀ ਹੋਰ ਸਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਤੁਸੀਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਲ- ਮਿਲ ਕੇ ਲੈ ਲਵੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਇਸ ਸਪਾਂਸਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ 6000 ਡਾਲਰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਪੁੰਨ ਹੈ। ਆਓ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਈਏ।

‘ਜਸ ਟੀ.ਵੀ. ਵਲੋਂ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ‘ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗੀਧਰ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਟੀਚੇ’ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ‘ਅੱਜ ਦਾ ਮੁੱਦਾ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੇ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪੜਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ ਬੜੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ: ਮੋਦੀ



ਨਾਮਰੂਪ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ‘ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ‘ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੇ ਅਸਾਮ ‘ਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ‘ਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਦੇ ਇਕਮਾਤਰ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਸੋਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਸਾਮ ਤੇ ਪੂਰਬ-ਉੱਤਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸਾਮ ਦੇ ਨਾਮਰੂਪ (ਡਿਸਟਰਿਕਟ) ‘ਚ 10,601 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਖਾਦ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਭੂਮੀ ਪੂਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ ਅਸਾਮ ਦੇ ਜੰਗਲ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ

ਨੂੰ ਅਸਮੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਵਜੂਦ ਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਸੋਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਜੋ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਉਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਭ ਕੁਝ ਲੀਹ ‘ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਲਈ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਏਐਨਆਈ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਕਰਨ ‘ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਕਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ‘ਚ ਤਕਨੀਕ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ‘ਚ ਕਰੂਜ਼ ‘ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰੀਡੀ ਗੱਲਬਾਤ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਅਸਾਮ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ‘ਚ ਕਰੂਜ਼ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਤੇ ‘ਪ੍ਰੀਖਿਆ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਚ ਅਸਾਮ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ 25 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜਵਾਹਰ ਨਵੋਦਿਆ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਪੀਐਮ ਸੀ ਸਕੂਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਅਸਾਮ ਜਾਤੀ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਡਾਨ ਬਾਸਕੋ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਕਸਤੂਰਬਾ ਗਾਂਧੀ ਬਾਲਿਕਾ ਵਿਦਿਆਲਾ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ।

ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ‘ਤੇ ਮੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਭਾਜਪਾ: ਖੜਗੇ

ਕਲਬੁਰਗੀ (ਕਰਨਾਟਕ): ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਗੁਰਾਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ‘ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡੂੰਘੀ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ (ਐੱਸ.ਆਈ. ਆਰ) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ।

ਖੜਗੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੋਹਾਂ ਬਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਹੈ, ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ‘ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮੜ੍ਹ ਸਕਦੀ

ਹੈ। ਖੜਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਡਬਲ- ਇੰਜਣ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ‘ਤੇ ਦੋਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾ

ਸਕਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਹਾਂ? ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ‘ਤੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਗੱਦਾਰ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ।



ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਹਨ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ‘ਚ ਹਿੰਦੂ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀਪੂ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ‘ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਉਥੇ ਦੋ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ‘ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਬਾਅ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੀਪੂ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਭੀੜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤਦ ਹੋਈ ਜਦ ਰੋਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਵਹਿਸ਼ੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਇਸ ਲਈ

ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ‘ਤੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ‘ਚ ਪਨਾਹ ਲੈ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤਾਕਤਾਂ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ ਮਾਰੋਲ ਬਣਾਉਣ ‘ਚ ਰੁੱਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਰੋਲ

ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਉਥੇ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ‘ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਇਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ‘ਚ ਹਨ। ਜਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਬਣਿਆ ਤਦ ਉਥੇ ਕਰੀਬ 15-16 ਫੀਸਦੀ ਹਿੰਦੂ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਠ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ‘ਚ ਵੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ।



ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਜਰਤ ਵੀ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹੀ ਹਾਲਤ ਰਹੀ ਤਾਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਉਹੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ‘ਚ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਤ੍ਰਿਮ

ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਹੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ‘ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਜੋ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਸਰਕਾਰ ਗਠਿਤ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਮੁਹੱਮਦ ਯੂਨੁਸ ਵੱਲੋਂ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੇ 16 ਮਹੀਨਿਆਂ ‘ਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ‘ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ

ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਘਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤਾਕਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਤਾਕਤਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਜਮਾਤ-ਏ- ਇਸਲਾਮੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ‘ਚ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿ ਰਹੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਗਿ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰ ਨਿਰਮੂਲ ਤੇ ਝੂਠ: ਮਾਧੋਪੁਰ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਦੇ ਸੂਬਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਮਾਧੋਪੁਰ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ 'ਚ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮੂਲ ਤੇ ਝੂਠਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਅਫ਼ਵਾਹ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਧੋਪੁਰ ਨੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ



ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੜੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਹੋਈ, ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਮਾਧੋਪੁਰ ਨੇ

ਅਜਿਹੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਾ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਐਡਮਿੰਟਨ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਤਿੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪੀਰਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ 1987 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਜ਼ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਵਕਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਸਹੁੰ



ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਪਾ ਦਿੱਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ

ਰਾਹਤ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1912 ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੁਣ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ

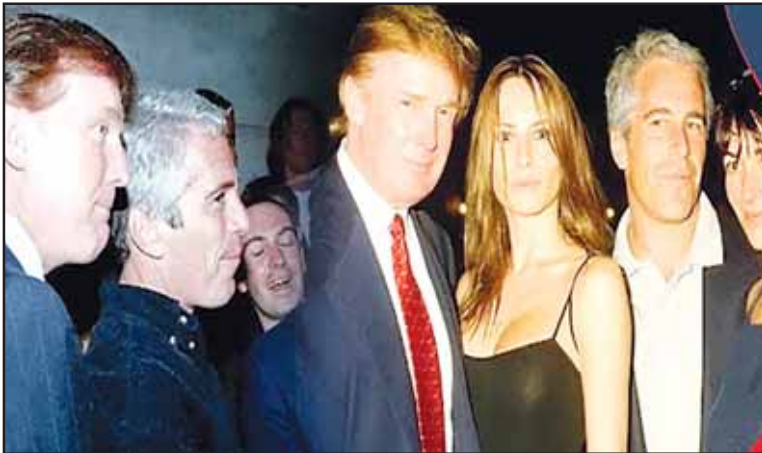
ਐਪਸਟੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਮੇਤ 16 ਫਾਈਲਾਂ ਗਾਇਬ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੈਫਰੀ ਐਪਸਟੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਕ ਫੋਟੋ ਸਮੇਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 16 ਫਾਈਲਾਂ ਅਚਾਨਕ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡੋਮੋਕ੍ਰੇਟਸ ਨੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੈਫਰੀ ਐਪਸਟੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਕ ਫੋਟੋ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਨੰਬਰ 468 ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਇਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 16 ਫਾਈਲਾਂ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਹਾਊਸ ਓਵਰਸਾਈਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਡੋਮੋਕ੍ਰੇਟਸ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਐਕਸ' 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਐਪਸਟਾਈਨ



ਫਾਈਲਾਂ ਦੀ ਫਾਈਲ 468, ਜੋ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਾਈਲਾਂ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਨੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਹਾਊਸ ਓਵਰਸਾਈਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਡੋਮੋਕ੍ਰੇਟਸ ਨੇ ਫੋਟੋ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘਟੀ

ਐਸਟੈਟਸਟੋਰਡ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਦਰਮਿਆਨ 76,068 ਘਟ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ

ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਅੰਕੜਾ ਏਜੰਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਾਅ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੈਰ-ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਓਟਾਵਾ ਨੇ 2027 ਤੱਕ ਅਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ 41.6 ਮਿਲੀਅਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ 5 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਵੇਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਦਬਾਅ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਵਧਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ

ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਆਬਾਦੀ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ



ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਓਟਾਵਾ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਅਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2025 ਦੀ ਤੀਜੀ ਤਿਮਾਹੀ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 0.2 ਫੀਸਦੀ ਘਟ ਗਈ। ਜੋ ਕਿ 2020 ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ।

ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ 'ਚ 9 ਮੌਤਾਂ, 10 ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਜੋਹਾਨਸਬਰਗ: ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਜੋਹਾਨਸਬਰਗ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਇਕ ਘਟਨਾ 'ਚ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ 9 ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ 10 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਮਲਾਵਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ



ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਫਿਲਹਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੋਟੇਗ ਪ੍ਰਾਂਤ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਬ੍ਰੇਡਾ ਮੁਰੀਡਿਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨੇੜਲੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਾਬ ਬਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਈ ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ' ਬਣਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਰੋਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਗਰੰਟੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਅਜੀਵਿਕਾ ਮਿਸ਼ਨ (ਗ੍ਰਾਮੀਣ) (ਵੀ.ਬੀ.-ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ) ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿੱਲ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਵੀ.ਬੀ.-ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ ਬਿੱਲ, 2025 ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਸਦ ਵਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਮਨਰੋਗਾ ਨੂੰ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 125 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ 2047' ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਅਦਾਕਾਰਾ ਨੌਰਾ ਫਤੇਹੀ ਕਾਰ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਮੁੰਬਈ: ਪੱਛਮੀ ਉਪਨਗਰ 'ਚ ਇਕ ਕਾਰ ਦੇ ਉਸਦੀ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਕਾਰਨ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨੌਰਾ ਫਤੇਹੀ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਿਨੈ ਸਕਪਾਲ (27) ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਕਾਰ ਨੇ ਉਪਨਗਰੀ ਅੰਬੋਲੀ ਦੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡ 'ਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਫਤੇਹੀ ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਸਨਬਰਨ ਸੰਗੀਤ ਉਤਸਵ 'ਚ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਤਿਉਹਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ।



ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ 1 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਹੋਏ ਵਾਂਝੇ



ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ: ਅਮਰੀਕੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 130,000 ਘਰ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਭਾਰੀ ਬਲੈਕਆਊਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਲੈਕਆਊਟ ਨੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ

ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੈਸੀਫਿਕ ਗੈਸ ਐਂਡ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਗਾਹਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਇਹ ਆਊਟੇਜ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 15,000 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਗਾਹਕ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਗਏ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

27 ਦਸੰਬਰ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਚੁਣੌਤੀ ਬਣਿਆ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼

ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਰ ਨਵੇਂ ਦਿਨ ਨਵੀਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕਈ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਧਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਲੋਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੀ ਅਜੇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰੀਏ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਉਸਮਾਨ ਹਾਦੀ ਦੀ ਕੁਝ ਨਕਾਬਪੋਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗੜ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਮਾਨ ਹਾਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਲੀ ਗੜਬੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਆਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਮੰਚ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਵੀ ਸੀ। ਆਉਂਦੇ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਹ ਉਘਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਗੂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਲੀ ਹਿੰਸਾ ਦੌਰਾਨ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਖੁਲਨਾ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਗੂ ਮੁਤਾਲਿਬ ਸਿਕੰਦਰ ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਗੂ ਸੀ, ਦੀ ਵੀ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੜਕੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਲੋਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਨੇ ਅਸਬਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਨੁਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਮੁਖੀ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਨੁਸ ਨੇ ਇਸ ਗੜਬੜ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ 16 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਉਥੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮੇ ਰਹੇ ਹਨ। 1971 ਵਿਚ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ 18 ਕੁ ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ 8 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿੰਦੂ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀਪੂ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਨੂੰ 'ਦੇਖਦਿਆਂ ਚਟਗਾਓ' ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਉਥੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਧੇਰੇ ਸਰਗਰਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਈ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਨੀਅਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਹੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਆਵਾਮੀ ਲੀਗ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਮਾਤ-ਏ-ਇਸਲਾਮੀ ਵਰਗੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਗੇੜਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

1971 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਉਥੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਹੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਖਿੱਤੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੀਮਾ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦਾ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਆ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਵਧਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾੜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 'ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ'

ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ 40 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ, ਜਦਕਿ 65 ਫੀਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 10 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ 58 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 8 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਜਦਕਿ 50 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ 15 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅਸਮਾਨਤਾ ਰਿਪੋਰਟ 2025 ਦੇ ਹਨ।



ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਰੀ
ਫੋਨ: 9815802070

ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਰਬਪਤੀਆਂ-ਖਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਠੇ ਨਿੱਤ ਸਾਧਨ ਵਿਹੁਣੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਰਤਾ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਬਿੱਲ, ਕਦੇ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਮੁਹਿੰਮ, ਕਦੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਪਰ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੁਮਛੱਲਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹੇ। ਚੰਗਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵੋਟਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਗਨਰੋਗਾ—ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਯੋਜਨਾ—ਜੋ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਹਰੇਕ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸੌ ਦਿਨ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣਾ ਸੀ—ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਿੱਲ ਲੋਕ ਸਭਾ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਮਗਨਰੋਗਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਹੁਣ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਯੋਜਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ 60:40 ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਮਗਨਰੋਗਾ ਵਿਚ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ 90:10 ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ 125 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਵੇ।

ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨਾਮ 'ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਗਰੰਟੀ ਫਾਰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਐਂਡ ਅਜੀਵਿਕਾ ਮਿਸ਼ਨ (ਗ੍ਰਾਮੀਣ) ਵੀ ਸੀ ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ ਯੋਜਨਾ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਭਾਰਾ ਹੈ, ਬੋਲਣ ਲਈ ਵੀ ਔਖਾ ਹੈ ਤੇ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਗਨਰੋਗਾ ਯੋਜਨਾ, ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਕੈਂਚੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਨਾਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ' ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੀ ਇਸ ਦਾ

ਅਰਥ ਧਰਮ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਮਗਨਰੋਗਾ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 100 ਦਿਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਲਈ ਮੰਗ-ਅਧਾਰਿਤ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕੇਵਲ ਸਮੱਗਰੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ



ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਔਰਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਸੂਬਾ-ਕੇਂਦਰ ਆਧਾਰਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ 60/ 40 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਅਜੀਵਿਕਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਹਿਤ ਸੌ ਦਿਨ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਮਗਨਰੋਗਾ ਵਿਚ 100 ਦਿਨ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਔਸਤਨ 50 ਦਿਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2020 ਤੋਂ 2025 ਵਿਚ 8.1 ਕਰੋੜ ਮਨਰੋਗਾ ਸੌਥ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ 40.75 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ 100 ਦਿਨ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ, ਲਗਾਤਾਰ ਨਾ-ਬਰਾਬਰ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਵੀ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ 2020-21 ਵਿਚ 1 ਲੱਖ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਬਜਟ ਘਟਾ ਕੇ 2025-26 ਵਿਚ ਇਹ 86 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2020-21 ਵਿਚ 7.55 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2022-23 ਵਿਚ 4.71 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਨੀਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼-ਵਿਆਪੀ ਯੋਜਨਾ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵਾਂਝੇ, ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ, ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵੀ ਰੋਕਿਆ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲੱਖਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਭੂਮੀਹੀਣ ਪੇਂਡੂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਹੈ।

ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਗਨਰੋਗਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸੂਬੇ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਮਗਨਰੋਗਾ ਅਧੀਨ ਫੰਡ ਭੇਜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਲਾ ਕੇ ਫੰਡ ਰੋਕੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਮਗਨਰੋਗਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ ਨੇ

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀ ਗਰੰਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਰਕਮ ਹੋਏਗੀ, ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ; ਜਦੋਂ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ, ਸਕੀਮ ਸੁੱਤੀ ਰਹੇਗੀ।

ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮਗਨਰੋਗਾ ਤਹਿਤ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੈਂਚੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਈ ਕੰਮ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਗਨਰੋਗਾ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਚਾਲ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਨੇ ਮਗਨਰੋਗਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਸਰੂਪ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਕਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ (2005) ਤਹਿਤ ਚਲਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮਕਸਦ 100 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ, ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ, ਤਲਾਬ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਮਾਈਗਰੇਸ਼ਨ ਘਟਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ (ਜੀ ਰਾਮ ਜੀ ਯੋਜਨਾ) ਇਕ ਰਾਜਪੱਧਰੀ/ਖਾਸ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਤੇ ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਹਰ ਗਰੀਬ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਇਸ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਘਟਾਉਣ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਰੋਕਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਲਈ ਉਤਮ ਯੋਜਨਾ 'ਮਨਰੋਗਾ' ਯੋਜਨਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ 2005 'ਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਨਰੋਗਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਸੰਖਿਆ 197/2025 ਦੀ ਧਾਰਾ 37 (1) ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਧਾਰਾ 10 ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਐਕਟ-2005 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਅਧਿ ਸੂਚਨਾਵਾਂ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ'

ਇਹ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੱਤਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ 26 ਮਈ 2014 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।



ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਡਾਇਨਾਸੋਰ ਆ ਗਏ?

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮਗਰੋਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁੱਥ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਭਰ ਗਏ ਹਾਂ ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਚ 'ਹਕੀਕਤ' ਦੇ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਨੇ। 'ਆ ਗਏ' ਦਾ ਕੋਲਾ ਵੀ ਖੁਬ ਪਾਇਆ, ਜੋ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਭ ਰਹੇ ਨੇ। ਲੋਕੀਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮ ਹੋਇਆ, 'ਜੇਤੂ' ਹੋਣ ਦੇ 'ਸੁਪਨੇ' ਵਿਚ ਖੁੱਭ ਰਹੇ ਨੇ। ਰੋਸ ਕਰਦੇ 'ਬਿਅਦਬੀ' ਦਾ ਬੈਠਿਆਂ 'ਤੇ, ਕਿਵੇਂ ਪੁਲਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦੇ 'ਘਾਅ' ਪੈਂਦੇ। 'ਕੋਟ ਕਪੂਰੇ ਬਰਗਾੜੀ' ਜਾਹ ਪੁੱਛ ਦੇਖੋ, 'ਡਾਇਨਾਸੋਰ' ਆਏ ਕਿਹੜੇ ਭਾਅ ਪੈਂਦੇ!

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਰ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਕੂਮਤੀ ਫ਼ੈਸਲੇ

ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਦੇ 'ਵਿਕਾਸ' ਦਾ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ-ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਲਈ ਦਣਦਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਹਰ ਅੰਗ 'ਵਿਕਾਸ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਦੇ ਰਾਹ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੱਖਾਂ ਭਾਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਹਨ।

30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਤਮਾਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਖਣਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਬਾਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਵਣ ਅਤੇ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਮੋਹਰ ਲਾ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਰਾਵਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹਰ ਉਹ ਟੋਪੋਗ੍ਰਾਫੀਕਲ ਆਕਾਰ ਜਿਸਦੀ ਉਚਾਈ ਸਥਾਨਕ ਧਰਾਤਲੀ ਨੀਵਾਣ ਨਾਲੋਂ 100 ਮੀਟਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੀ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ 500 ਮੀਟਰ ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵਾਣ ਵਾਲੀ ਕੰਟੂਰ ਰੇਖਾ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਨਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੀ ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਘੇ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਰਿਚਰਡ ਮਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾਲੋਂ 100 ਮੀਟਰ ਉੱਚੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਕਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਾੜੀ ਜਾਂ ਪਰਬਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਜਰਾਤ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਮਹਿਜ਼ ਪੁਰਾਤਨ ਭੂਵਿਗਿਆਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਦਰਤੀ ਰੋਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਾਰ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਮੱਠੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਅਰਾਵਲੀ ਜੀਵਨ-ਰੱਖਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਪੌਣਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਪਹੁੰਚਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਗੇੜਾ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਤਾਜ਼ਾ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਤਿ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਸਦੇ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਘਾਹ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਪਹਾੜੀ ਘਾਹ ਅਤੇ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹੀਆਂ-ਬੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਿਜ਼ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ—ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤਰ ਖਣਨ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਸ ਵਡਮੁੱਲੇ ਪੌਣਪਾਣੀ ਤੰਤਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸੱਤ ਅਰਾਵਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖਣਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਖੀ-ਦਾਦਰੀ ਅਤੇ ਭਿਵਾਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਅਰਬ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਪੌਣਪਾਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਨ 2009 'ਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਣਨ ਉੱਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਣਨ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸੱਖ ਲਈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।—ਸੰਪਾਦਕ॥

ਚੋਂਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖਣਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ

ਲਗਭਗ 3,800 ਏਕੜ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਉਹ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜੋ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮੂਹਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਇਸ ਉੱਪਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਅਤੇ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਫਰਵਰੀ 2024 ਵਿਚ, ਕਾਲਾਹਾਂਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ-ਕਮ-ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟੇਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਬਣਾਇਆ, ਜ਼ਮੀਨ ਇਕ ਕਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੇਦਾਂਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਗਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਖੋਖਲੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਾਜ਼ੁਕ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਖਣਨ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੱਖੋਂ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ



ਹੱਥ ਦੇਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸਮੇਏ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਂਪਕੇ ਇਸਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਘਿਰੀ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੀ ਫਾਜ਼ੀਵਾਦੀ ਖਸਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਝੂਠੀਆਂ ਯਕੀਨਦਹਾਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਤੋੜ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਲੜੀ 'ਚ ਉਤੀਸਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਾਏਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਕਾਲਾਹਾਂਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜੰਗਲਾਂ-ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਦਾਂਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਬਾਕਸਾਈਟ ਖਣਨ ਲਈ ਸੌਂਪਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਰੂਪ 'ਚ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਜੀਮਾਲੀ ਵਣ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤਾਕਤਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਮ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਪਰ ਵਿਆਪਕ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਜੰਗਲੀ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਕੇ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧੜਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮੂਹ ਵੇਦਾਂਤ ਲਈ ਵੱਡੇ ਮੁਨਾਫੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ।

ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਵਣ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ, ਵਣ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਜੀਮਾਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 708.24 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਲਗਭਗ 1,700 ਏਕੜ) ਖਣਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ-ਪੱਧਰੀ ਪਹਿਲੇ-ਪੜਾਅ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਗਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਕਬੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਲੁਕੋਂਦੀ ਹੈ। ਵੇਦਾਂਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੁਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ 1,548.76 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਜਾਂ

ਇਸਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਇਹ ਧਾੜਵੀ ਖਣਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲੀਰੇਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਹੇਠ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਣਨ ਦਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਢੋਂਗ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਖੇਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਾਦਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਣ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ, ਉਤੀਸਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਨਿਯਮ, ਪੰਚਾਇਤ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ) ਐਕਟ ਅਤੇ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ, ਅਗਾਊਂ ਅਤੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਸਮਝਕੇ ਧੱਸੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਤੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2023 'ਚ ਦਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਥਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਭਾਰੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੁਲਿਸ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਕੇ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੱਠਮਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ, ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਅਲੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਖਣਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨਫ਼ਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅੰਗੂਠੇ ਲਗਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦਸ ਦੀਆਂ ਦਸ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦਸ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਚਾਈ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਅਲੀ ਸਨ ਅਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਤੇ ਧੌਕੇ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸਨੇ ਉਤੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਤੰਬਰ 2024 ਵਿਚ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖਣਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾਅਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫਸਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਸਰਕਾਰ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬੇਪਰਦ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਕਦੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੁਲਿਸ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੱਠਮਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਰਾਇ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ-ਧਮਕਾਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਬੂਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਧੋਖਾਧੜੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ

ਉੱਪਰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ 'ਚ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਟੇਟ ਨੇ ਮਹਿਜ਼ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ, ਅਧੂਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਅਨੁਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਲੋਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜ਼ਬਰ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੇਸ਼ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਕਚਲਣਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀ, 'ਮਾਂ ਮਾਟੀ ਮਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਚ' ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ਕੋਰੇ ਗੰਡਿਆ ਵੱਲੋਂ ਬੇਖ਼ੋਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜੂਨ 2025 ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਉੱਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖ਼ੋਫ਼ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁਜਰਿਮ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। 7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ, ਕਾਸ਼ੀਪੁਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਸੁੰਗੇਰ ਚੌਕ ਉੱਪਰ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ, ਨੌਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਪਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਦਾਂਤ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਹਕੂਮਤ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਲੋਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਖ਼ਰੀਦਣ ਜਾਂ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੌਖ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਕੇ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਰਾਜ ਤੰਤਰ ਦੀ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ

ਦੁਸ਼ਮਣ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਨਫਰਤ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਬਿਨਾਂ ਲੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ

(ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ)

ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਲਰਾਜ ਦਿਓਲ ਨੇ ਇਸ ਲੰਬੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਜਾਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-ਸੰਪਾਦਕ

ਬਲਰਾਜ ਦਿਓਲ

Balrajdeol@rogers.com

ਵੀ ਆਮ ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਆਪ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕੇ ਫਲਾਣੇ ਨੇ ਫਲਾਣੇ ਟਿੱਬੇ, ਫਲਾਣੇ ਕਬਰਸਾਨ, ਜਾਂ ਫਲਾਣੇ ਖੇਤ ਕੋਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਨੌਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਫਲੇਡਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਪਰੀ ਕਹਾਣੀ ਜੋਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਛਾ ਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਬਦਲ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਬਣ ਕੇ ਟੱਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੱਚਾ, ਬਿਰਧ, ਸੁੰਦਰ ਔਰਤ, ਸੰਤ, ਜੋਗੀ, ਲੁਟੇਰਾ ਆਦਿ ਬਣ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਲੇਡਾ ਭੂਤਾਂ ਅਤੇ ਚੁੜੇਲਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜੇਹਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਕਈ ਵਾਰ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ/ਕਿਰਦਾਰ ਤਾਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਵੀ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਕਈ ਤੱਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਗਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਾਓ ਕਿ ਸੰਤ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਬਚਨ ਬਾਂ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਝੱਟ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਕਥਿਤ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਕੈਮਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਂਕ ਹੈ। ਜਨਾਬ ਨੇ ਇੱਕ ਕੈਮਰਾ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਪੱਕਾ ਗੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰ ਮੌਤ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਖੁੰਝ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਅਜਮੇਰ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਚੇਲੇ ਤੋਂ ਅਗਾਊਂ ਕੈਮਰਾ ਗਡਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲਗਦੇ ਹੱਥ ਹੀ ਯੂਟਿਊਬ ਤੇ ਚਾਹੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਜਾਣੀਏ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਗਹਿਰੇ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕੋਈ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਧਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਮ ਦਾ ਬਟੇਰਾ ਕੌਮ ਦੇ ਮੰਜੇ ਦੀ ਦੌਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵੇ ਕੋਲ ਆ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਮੇਰ ਨੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਫਾਇਰ ਫੋਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਾਗਦੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖੜੀ-ਲੱਤੇ ਹੀ ਰਖਣਾ ਹੈ।

ਆਓ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਰੂਪ, ਕਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਬਚਨ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਦੇ ਹਨ? ਲਉ ਜੀ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਕਸਲਾਈਟ ਲਹਿਰ ਮੌਕੇ ਉਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਭੜਕਾਹਟ ਫਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦ ਨਕਸਲਾਬਾਜ਼ੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਟਕ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਏ। ਅੱਜ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਕਸਲਾਈਟ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ 1971 ਵਿਚ ਇਹ ਫੜੇ ਗਏ। ਜਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਲੈਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 4 ਸਾਥੀ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ

ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਝੜਪ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੇਠ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਜਮੇਰ ਭਗੋੜਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਲੁਕ-ਛਿਪ ਕੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ 1985 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 'ਜਨਤਕ ਪੈਗਮ' ਨਾਮ ਦਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1991-92 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਸੂਤਰਧਾਰ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਬਾਈਕਾਟ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਤਾਂਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਮੇਰ ਨੇ ਵੇਲਾ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਪੈਗਮ ਗਰੁਪ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਗੁਰੀਲਾ ਡਿਸਬੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਗਲੇ ਡੇਢ-ਦੋ ਸਾਲ ਗੁਪਤਵਾਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਡੁੱਘੇ ਗੁਪਤਵਾਸ ਵਿਚ ਦੜ ਵੱਟ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਚੋਣਾਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਅਰਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅਜ ਤਕ ਕਦੀ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 1994 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ 'ਖਾਲਸਾ ਚੇਤਨਾ ਲਹਿਰ' ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਪਤਚੇਲੀਆ ਲੇਖ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਵਿਰੁਧ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਰੋਲ ਦਾ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ/ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ ਬਣ ਗਏ। 1997 ਵਿਚ ਦਲਜੀਤ ਬਿੱਟੂ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਟੂ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ ਕੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਨੂੰ ਯੁਗ-ਪੁਰਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦਾ ਪੰਦਾ ਫੜ ਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਨਕਸਲਾਈਟ ਲਹਿਰ ਨਾਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਗਰ ਰਸਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ 'ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ' ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਭਗੋੜਾ ਸੀ। 'ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 1998-99 ਦੌਰਾਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਡੇ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਿਨਾ ਬਕਾਇਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਚੱਲਿਆਂ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਛੁਡਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਹ ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਿਆ? ਇਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇੱਕ ਬੁਝਾਰਤ ਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਵੀ ਨੇੜੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਿੱਖ ਯੋਗੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ, ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੇਰੀਆਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ 20-22 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਬਣ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਜਰਮਨੀ, ਹਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਨਾਰਵੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ, ਸੱਤ-ਸੱਤ ਗੇੜੇ ਲਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਹਾਦ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ/ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਹੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ 'ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ' ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਪਸੰਗ 'ਚੋਂ ਖੱਗ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਅਰਥਾਂ

ਦਾ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸੱਜਣ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਖਾਅਨ ਦੇਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਏਨੀ ਰਹਿਮਤ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕੀ ਡੀਲ ਹੋਈ ਇਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ 'ਜੱਟ ਜਾਣੇ

ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਝੱਟ ਖੁਰ ਜਾਵੇਗੀ? ਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਣ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਭੈਅ ਰਹਿਤ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਜ਼ਾਦ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ?

ਇਸ ਲੈਕਚਰ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ 'ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ' ਆਖਣ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਚਾਦਰ ਸਨ ਤੇ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। 15 ਨਵੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਗੁਰੂ



ਯੂਟਿਊਬਰ ਮਿੰਟੂ ਬਰਾੜ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ।

ਜਾਂ ਬਿਜੂ ਜਾਣੇ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 10-15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। 29 ਅਕਤੂਬਰ 2025 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਸੁੰਦਰਤਾ ਤਾਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮ ਇੱਕ ਬੋਲੀ, ਇੱਕ ਧਰਮ, ਇੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨਾਲ ਆਵਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਹੈ।' ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਵੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ 'ਤੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਥਿਤ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਕੋਲ ਹੀ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਉਦਾਸੀ, ਨਿਰਮਲੇ, ਨਾਮਧਾਰੀ, ਰਾਧਾਸਵਾਮੀ, ਰਵੀਦਾਸੀਏ, ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ, ਰਾਮਗੜੀਏ ਆਦਿ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਿਉਂ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਫੁੱਲ ਇੱਕੋ ਰੰਗ ਦੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਐਸੀ ਕੱਟੜਤਾ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਆਵਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕੀ ਅਜੇਹਾ ਕਰ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਹਣੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹੋ? ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਡਿਕਟੇਟਰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੱਤਗੱਜ ਅਜੇ 1-2 ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਗਰਜ ਕੇ ਹਟਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰਿਗਵੇਦ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਹੋਰ ਖੋਜ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੀ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਮਾਨਸਕਤਾ ਭਾਰੂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ? ਕੀ ਕਿਸੇ ਫਲਸਫੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖਤਰਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਂਦ ਰੋੜਾ ਦੀ

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਹ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਸਦੇ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਅਸੂਲ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ (ਕਾਨਸੈਪਟ) ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ 'ਸੱਚ' ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। 'ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ' ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਫਿਰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

29 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈਨਬਰਾ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ) ਵਿਖੇ 'ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੇ ਲੈਕਚਰ ਵਿਚ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤਾ 'ਨਿਰਭੈਤਾ' ਹੈ: 'ਡਰ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੀ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਬੰਦਾ ਭੈਅ ਹੇਠ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਸਹੀ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਨਾ ਸੱਚ ਬੋਲ ਸਕਦੇ...ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਦਲੇਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਿੰਮਤ ਚਾਹੀਦੀ ਐ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਤੱਕ।' ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਤੋਂ ਗੱਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨਾਲ ਜਾ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖਾਲੜਾ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਂਦੇ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਏਨਾ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਇੱਕ ਮਰ ਰਹੇ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ...ਨਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਿਟ ਜਾਣੀ ਸੀ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ, ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਜਿੱਥੇ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ, ਇਰਾਨ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

ਲਓ ਕਰ ਲਓ ਗੱਲ!

ਹੋਰ ਜਿਥੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੋਟਲ ਇਸਲਾਮ...ਤੇ ਇਥੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਲਈ ਸੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈ ਗਈ ਸੀ...ਤੇ ਜੇ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਲਗਦੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਤਾਂਹੀ 'ਜੰਜੂ ਤਿਲਕ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ...ਐ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ।'

ਕਰ ਲਓ ਗੱਲ ਹੁਣ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ 10-15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸੱਚ ਅਤੇ ਤਿਲਕ ਜੰਜੂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਬਸ ਕਸਰ ਏਨੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

'ਕਿਸੇ ਦਾ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਭੈ ਰਹਿਣਾ ਹੈ' ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਸੰਦੇਸ਼ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੰਦੇ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੋੜੇ-ਬਹੁਤ ਸਿੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾਂ-ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟਿੱਡ ਵਿਚ ਕਾਨਾ ਪਾਈ ਰੱਖਣ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੈਅ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹੀ ਸੀ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਭੈਅ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਚੰਦ ਕੁ ਕੱਟਤਪੰਥੀ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਆਦਮ-ਬੋ ਆਦਮ-ਬੋ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਪੰਗੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਤ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਭੈਅ ਦਿੰਦੇ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਭੈਅ ਮੰਨਦੇ ਵੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਭੈਅ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਭੈਅ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਵਕਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ, ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਅਤੇ ਆਖੀਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਿਖੇ ਪਨਾਹ ਜਾ ਲਈ ਸੀ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬੁਢਾਪੇ ਵੇਲੇ ਆਪ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੋਟਾ ਸਿੱਕਾ ਮੰਨ ਲੈਣਾ!

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਈ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਨਾਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਕੋਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸਮੇਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ, ਸਹਿਜਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਵਿਦਿਅਕ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੜਕੀ ਨੇ ਭਰਵੰਦੇ ਬਣਾਏ (ਕੱਟੇ) ਹੋਏ ਸਨ। 'ਤੁੰਨੀ ਅਤੇ ਮੁੰਨੀ' ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁੰਨੀ ਅਤੇ ਮੁੰਨੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਕੌਮ 'ਚੋਂ ਜੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹਨ। ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਕੁੱਤਾ ਫਲਾਣਾ' ਝੱਟ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਧਾਸਵਾਮੀ ਵੀ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਹਾਂ ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਵਖਰੀ ਕੌਮ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਬਾਹਰਲੇ ਜਾਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਿਉਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਤਿਲਕਣੇ ਬਚਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੌਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਹੁਤ ਖੂਬ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ!

11 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ 'ਸਟਰਗਲ ਜਾਂ ਪੀਸ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪੇਡੂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਾਲੇ ਯੂਟਿਊਬਰ ਮਿੰਟੂ ਬਰਾੜ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਕਈ ਗੁੱਲ ਖਿਲਾਏ ਹਨ। ਇਹ ਯੂਟਿਊਬਰ ਵੀ ਤੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੱਛੇਦਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਖੱਟਿਆ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਇਹ ਸਬੱਬੀ-ਮੇਲ

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਭੁੱਲਿਆ/ਵਿੱਸਰਿਆ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਮੁੜ ਜਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 20 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ 'ਅਜੋਕੀ ਜਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ, 'ਮੈਂ' ਸਿਮਰਨ ਬੋਲਦੀ ਹਾਂ, ਅੰਕਲ ਜੀ..ਯਾਦ ਆਇਆ, ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਸੀ।' 'ਹਾਂ ਬੇਟੀ, ਯਾਦ ਆਇਆ, ਤੇਰੇ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ ਸੀ, ਜਗਰਾਵਾਂ ਜਾ ਕੇ।'

ਇਹ ਬੇਟੀ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਕੰਮ ਇਹ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰ ਮਹਿਲਾ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋਤ-ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਬਣ-ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਅਸਥਾਈ-ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਸਿਪਾਹਿਣ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਆਖੋ, ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਲਏ। ਜਦੋਂ 'ਜਿਓਤੀ ਸ਼ਰਮਾ' ਨਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨੇ ਫੋਨ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਉਹ ਚਾਰ/ਪੰਜ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ 'ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਠਹਿਰੋ, ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ।' ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੈਠੀ 'ਮੈਡਮ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭੰਗੂ' ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੇਕ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਦੀ

ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਓਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, 'ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਲਓਗੇ ਅੰਕਲ ਜੀ?' ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਠੀਕ ਸੀ, ਸਵਾਰਥੀ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ, ਇਸੇ



ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ?

ਮੈਂ ਮੌਤਵਾਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ, ਰਹਿਣ ਦੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਬੇਟੀ, ਉਲਟਾ ਤੁਹਾਡੀ

(ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ) ਸੇਵਾ, ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੇਗੀ।' ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 'ਜਹਾਨ ਖੇਲਾਂ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)' ਵਿੱਚ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ

ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਅ ਨਾਲ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਾਇਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਲ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਰਨਾਂ ਨਾਲ ਤੋਰਿਆ।

ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ, ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ



ਸਨ। ਦਿਨ ਵਿੱਚ 12, 12 ਘੰਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਕੇ, ਉਹ 3 ਰਾਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹੀਆਂ, ਅਸੀਂ ਐਨੀ ਕਨਓਰ ਡਿਊਟੀ ਬਦਲੇ ਦਾਦ ਦਿੰਦੇ।

ਆਖਰੀ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ, ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਗੁਲਦਸਤਾ ਲੈ ਆਈਆਂ।

ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਝਲਕ ਲੈ ਗਈਆਂ।

ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਬੜਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੌਕਾ-ਮੇਲ ਸੀ।

-ਐਸ ਐਸ ਭੰਗੂ

(ਸਫਾ 11 ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ਰਮੀਂ ਨਾਲ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਜੀਮਾਲੀ ਖਣਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਾਹੁਣ, ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਵੇਂ ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਹੁਕਮਰਾਨ ਗੱਠਜੋਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ

ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗਕੇ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਜਰਿਮ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮਿਸਾਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਵੱਲੋਂ 1990ਵਿਆਂ 'ਚ ਅਪਣਾਏ ਨਵ-ਉਦਾਰ ਆਰਥਕ ਮਾਡਲ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ, ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਖਣਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗਤੀਚਿਰੋਲੀ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਵਿੱਚ ਲੋਇਡ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰੱਖਤ ਕੱਟਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਰਗੁਜਾ (ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ) ਵਿੱਚ ਅਭਾਨੀ ਸਮੂਹ ਵੱਲੋਂ ਕੋਲੇ ਦੇ ਖਣਨ ਰਾਹੀਂ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜਾਨ-ਹੁਲਵੀਂ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲੱਠਮਾਰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜੋਰ ਅਤੇ ਉਜਾੜਿਆ ਅਤੇ ਖਦੇੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਗਵਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਚਹੁੱਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਨੀਤੀਗਤ ਰੱਦਬਦਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅੜਿੱਕਾ ਨਾ ਬਣੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮੂਹ ਖਣਨ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ-ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ

ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਤਬਾਹੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਇਹ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੀਤੀਗਤ ਰੱਦਬਦਲ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਚੋਗਿਰਦੇ ਉੱਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਮੁੜ ਕਦੇ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਕੁਦਰਤੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਣਗੇ। ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪੌਣਪਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮੂਹ ਬੇਬਾਹ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਤਾ ਉੱਪਰ ਬਣੇ

ਰਹਿਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਥਿਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਰਅਸਲ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿਤ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਹਿਤਾਂ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਅਜਾਰੇਦਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਧਾੜਵੀ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਲੋਕਾਈ ਲਈ 'ਲੋਕਤੰਤਰ', ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ' ਦੇ ਕੀ ਮਾਇਨੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਮੀਡੀਆਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ 'ਇੱਕ ਕਰੇਲਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿੰਮ ਚੜਿਆ'। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਅਜਮੇਰ ਨੇ ਦੁੱਗਣੀ ਕੁਤੱਤਣ ਵਿਖਾਈ ਹੈ।

ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਟੇਟ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲਇਜ਼ਮ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੂਲ ਵਰਤ ਕੇ ਭਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਵੀ ਟੂਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ: 'ਮੇਰੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅੱਜ ਦੀ ਸਿੰਧੂਦੇਸ਼ਨ 'ਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਇੱਕ ਪਾਵਰਫੁਲ ਟੂਲ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਨਾਲ ਨੈਸ਼ਨਲਇਜ਼ਮ ਕਿਵੇਂ ਭਰਨੈ...ਖੇਡ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ...ਇਹਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੇਖੋ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?...ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨਲਇਜ਼ਮ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ...ਕੈਨਾਤ ਦੀ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ...ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਉਹ ਤਾਂ ਹੈਗਾ...ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਤਲਬ ਉਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਗੋਤ ਲਈਏ?'।

ਲਓ ਜੀ ਅਜਮੇਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੱਸੋ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਿਉਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਅਜਮੇਰ ਜੀ ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਅਸਟਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਵੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ? ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਜੀ ਜਾਪਦੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਅੰਨੀ ਨਫਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਖੜਾ ਹੈ?

ਹੋਸਟ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, 'ਇਹ ਤਾਂ ਦਾਅ ਲਗਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ...ਜੇ ਜਟਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ...ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਚੱਲਣੈ...ਇਹ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ...ਇਹਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਣਾ ਹੈ।' ਭਾਵ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਦਾਅ ਅਚਾਨਕ ਲੱਗਣਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨੂਨ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ...ਹੋਰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ...ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੁਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਲੋਜ਼ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹ ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿੰਨੀਆਂ ਮਿੰਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ।...ਇਹ ਇੱਕ ਖਰਵਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਐ...ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ...ਤੁਹਾਡੇ ਨਫਰਤ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਤੁਸੀਂ ਲੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨੈਗੇਟਿਵ ਸੈਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖਾ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਊ...ਜੇ ਬਦਲਣੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਤਾਕਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਤੇ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ...ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਰਾ ਵੇਖ ਲਉ।'

ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰੇ ਹੀ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਬਾਰੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਵ ਉਹ ਵੀ ਬੇ-ਸਿਰ-ਪੈਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਸੁਨਣ/ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਜੋਗੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਰਮ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਬੱਸਾਂ ਅਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੱਢ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਿਲਾ, ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ, ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਸੈਂਟਰ, ਅਤੇ ਖੋਫ਼ ਦਾ ਅੱਡਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਜਾਹਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਸੱਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸਿਰੇ ਦਾ ਸ਼ਾਤਰਬੂਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਮ ਤੱਥ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣੋਂ ਉਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਮਨ ਕੌਮ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਧੂ ਬਣਾਇਆ

ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਨੀ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਅਜਮੇਰ ਦੇ 'ਅਸਲ ਗੁਰੂ' ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਵੀ 'ਮੇਨ ਕੈਮਫ' (ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ) ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਗਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਜਾਹਤ ਮਿੰਟੂ ਬਰਾਤ ਦੀ ਇਸ ਇਕਲੌਤੀ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਹੀ ਬਥੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਕਰਫਿਊ ਦੀਆਂ ਅਜਮੇਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜਨਾਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਕੋ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਸਾਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 'ਸਿੱਖ ਵਿਊ ਪ੍ਰਾਇੰਟ' ਵਾਲੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੈਨਲ 'ਤੇ 19 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਤਵ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਪਾਕ ਮਨਸੂਬੇ ਵਾਲੀ ਵੀਡੀਓ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, 'ਜਿੱਥੇ ਸਿਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਉ...ਸੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਤੱਤਾ ਬੋਲਦੇ ਸੀ...ਭੜਕਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸੀ...ਸੋ ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਸ਼ਾਰਪ ਐਜ' (ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ) ਕਹਿ ਲਓ...ਤੱਥੇ ਹਨ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋ ਕਿ ਵੱਜਣ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ।'

ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਜਨਰਲ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਸੀਗਾ ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਨਾਲ 1985 ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ...ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡਲ ਮਿਲੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਕੇ ਹੀ ਮਿਲੇ ਹਨ ਨਾ?...ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਿਆਸਤ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈ 'ਤੇ ਪਾਸੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।'

ਹੋਸਟ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਸੀ ਝਗੜੇ ਮੌਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਵੱਢ ਕੇ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ 'ਤੇ 26 ਬਨਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਜਾ ਕੇ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ।' ਅੱਗੋਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੌਤਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, 'ਹਾਂ

ਹਾਂ...ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨੈ।' ਅੱਗੋਂ ਹੋਸਟ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਗਰਸ਼ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ (ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ) ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੂਹਰਲਾ ਬੰਦਾ ਟੈਬਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹਨੂੰ ਭਾਜੀ ਮੋੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।'

ਅਜਮੇਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵੇਖੋ। ਇੱਕ ਸੋਵਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਕੇ ਮਿਲੇ ਮੈਡਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ! ਕੀ ਜਨਰਲ ਅਰੋੜਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗਸ਼ਤੀ ਟੋਲੇ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਧੂਹ-ਧੂਹ ਕੇ ਮਾਰਦਾ ਸੀ? ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਚੁੱਕੇ 93 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਜਣ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਜਨੇਵਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਪਬਲਿਕ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਤਿੱਖਾ ਰੋਹ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੰਗਾਲੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨੌਸ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਫਿਰ ਹੋਸਟ ਦੀ ਪ੍ਰੌਤਤਾ ਸੁਣ ਲਉ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਆਪ ਹੀ ਵੱਡ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਤੇ ਧਾਰਾ 26 ਦਾ ਕੇਸ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਸਟ ਇਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਇਜ਼ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਕਿਤਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਜਟਕਾ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਝੂਠ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਧਰਮ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਅਧਾਰਿਤ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ, 'ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ।' ਨਾਨਕ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਆਪ ਵੱਡ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਤੇ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੰਡੇ ਖਿਲਾਰਨਗੇ?

ਹੋਸਟ ਜੀ ਅਗਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਵਰਗੇ ਛਲੇਡੇ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼, ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ 'ਧਾਰਾ 26' ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਉਪਰਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਤਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੂ ਹਿੱਸਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੰਡਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਤਸੱਵਰ ਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਹਿੰਸਾ, ਝੂਠੀ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਜੀ ਯਾਦ ਰਖੋ, ਤੁਹਾਡੀ ਇਹ 'ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ' ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਸਦੇ-ਵਸਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਲਾਵੇਗੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰ, ਭੈਅ, ਹਿੰਸਾ, ਕਤਲਾਂ ਅਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਅੱਗੇ ਲਗਾ ਕੇ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਝੂਠੇ ਖ਼ੁਆਬ ਦਿਖਾ ਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਦੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਜਿਸ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਸੁਪਨੇਸਾਜ ਅਜੋਕੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੋ-ਪਰੇਖੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਇਸ਼ੂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਆ ਵੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜ ਤਕ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਿਹੜੇ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਕੱਟੇ-ਵਢੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਪਠਾਨਕੋਟ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਵਰਗੇ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਇਹ ਮਸਲਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਰੋ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਕਤਵੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅੰਦਰ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ!

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਵਿਸਕਾਂਸਿਨ)



ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ



ਦੇਹ ਸਿਵਾ ਬਰੁ ਮੋਹਿ ਇਹੈ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਟਰੇ॥
ਨ ਡਰੇ ਅਰਿ ਸੋ ਜਬ ਜਾਇ ਲਰੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਅਪੁਨੀ ਜੀਤ ਕਰੇ॥

‘ਚਾਰ ਮੂਏ ਤੋ ਕਿਆ ਹੁਆ ਜੀਵਿਤ ਕਈ ਹਜਾਰ॥’ ਆਖ ਕੇ ਸਰਬੰਸ
ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ



ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਰੁੱਕਫੀਲਡ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ

2 ਜਨਵਰੀ, 2026, ਦਿਨ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ

ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ

4 ਜਨਵਰੀ, 2026, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ

5 ਜਨਵਰੀ, 2026 ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਸਬੰਧ

ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਆਪ ਜੀ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-
ਖੇਡੇ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਇਤਫਾਕ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਸਮੂਹ ਸੰਸਾਰ
ਵਿਚ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ
ਬਣੀ ਰਹੇ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਵਿਚ ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਅੰਗ-
ਸੰਗ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਅਤੇ
ਮਾਨਵਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੀ।

ਵਲੋਂ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ।

Sikh Religious Society of Wisconsin

3675 N Calhoun Rd, Brookfield WI 53207 Ph: 262-790-1600

18 JAN 2026

⌚ 10 AM - 2 PM

PCS DRAWING CONTEST

Theme: Punjab Era 1799 - 1849

📍 **NATIONAL INDIA HUB**
930 NATIONAL PKWY
SCHAUMBURG, IL 60173

**CATEGORIES:**

- **ELEMENTARY SCHOOL**
- **MIDDLE SCHOOL**
- **HIGH SCHOOL**



Scan to Register

WIN EXCITING PRIZES IN EACH CATEGORY!

- One drawing per participant, original artwork should be on theme or provided template
- All contestants will be judged on their original artwork and artistic value.
- Drawings must be original and authentic.
- Any medium is acceptable: Pencil, Charcoal, Oil, watercolors etc.
- Photographs or computer generated images will not be accepted.
- A drawing sheet and basic coloring material will be provided to all participants.
- Lunch will be provided to all participants and family members.

PCS is a non-profit 501 (c)(3) organization promoting Punjabi culture, language, Performing Arts, education, good citizenship, healthy life style and sports.

www.PCSChicago.org

info@pcschicago.org

847-359-5727

**Punjabi Cultural Society of Chicago**

Celebrating 30+ Years of Community Service

To Celebrate Vaisakhi PCS Presents...

ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ
Rangla Punjab 2026!

Saturday, April 25, 2026

📍 **Copernicus Center**
5216 W Lawrence Ave
Chicago, IL 60630

Registration Open!

- **Ages 5 and above only**
- **Participants & Teams should register before 15 February, 2026.**
- **Rehearsals start on 11 January, 2026 at National India Hub.**
 (930 National Pkwy, Schaumburg, IL)

**More Information at:**<https://www.pcschicago.org>

Punjabi Cultural Society of Chicago
 (847) 359-5PCS or (847) 359-5727
 P. O. BOX 1244, PALATINE, IL. 60078
 E-mail: info@pcschicago.org

REGISTER NOW!

PCS is a non-profit 501 (c)(3) organization promoting Punjabi culture, language, Performing Arts, education, good citizenship, healthy life style and sports.

**ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ
 ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2026 ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ!**

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਿਰਤ ਕੋਡ

ਜਦੋਂ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 21 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਨਵੇਂ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ, ਤਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰਵੇਂ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ' ਹਨ। ਖੁਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਸ਼ਨੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਲ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ 'ਸਾਡੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦਸ ਵੱਡੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕੇਂਦਰੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਤਿੱਖਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ 'ਧੋਖੇ ਭਰਿਆ ਫਰਾਡ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ।

ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸੁਧਾਰ 'ਸਖ਼ਤ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲ ਕੇ ਹਾਸਲ

ਆਨੰਦ ਤੇਲਤੁਬੜੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਕੀਤੇ ਗਏ 29 ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ 'ਤਾਕਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।' ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਿਨਿਊਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ—ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ—ਨੇ ਵੀ ਸੰਚਾਲਨ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕੌਣ ਸਹੀ ਹੈ? ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੁਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ—ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਾਸ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਕੋਡਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਤੁਲਨਾਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਪੈਟਰਨ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ: ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਰਦੇ ਹੇਠ ਇਹ ਕੋਡ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਛਾਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ

ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਦਲਾਅ ਛਾਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ—ਅਰਥਾਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਸਥਾਈ ਖ਼ਾਤਮਾ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੋਡਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਤਰਕ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ, 100 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਖਾਣਾਂ ਜਾਂ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਛਾਟੀ ਕਰਨ, ਲੇ-ਆਫ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤਰ ਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਬੰਧ ਕੋਡ, 2020—ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ—ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਹੱਦ ਤਿੰਨਗਣੀ ਕਰਕੇ 300 ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਹੱਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ 300 ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 100 ਤੋਂ 299 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ—ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿੱਸਾ, ਯਾਨੀ 87% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ—ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਆਪਹੁਦਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਤਲਬੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਪਕ ਵਰਗ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵੇ। ਜੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ, ਜਾਂਤੀ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਹਾਰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਨਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ, ਨਾ ਕੋਈ ਅਪੀਲ। ਇਹ ਲਚਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਹੈ।

ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ

ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਟੂ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ—ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਥ ਖਿੱਚ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਰੋਕ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ। ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਦੇ ਹਨ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ'—ਜਿਵੇਂ ਰੇਲਵੇ, ਬੰਦਰਗਾਹ, ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ—ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਤੇ

ਵਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪੁਰਾਣੇ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਇਹ ਰੱਦੋ-ਬਦਲ ਕਿਸ ਦੇ ਪੱਖ 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਉਘੇ ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਆਨੰਦ ਤੇਲਤੁਬੜੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਵਡਮੁੱਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।—ਸੰਪਾਦਕ॥

ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਬੰਧ ਕੋਡ, 2020 ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤਾਂ ਹੀ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ 60 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ (ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਤੱਕ), ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਦੌਰਾਨ (ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 60 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਤੱਕ) ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਰਹੇਗੀ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਕੱਠੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਵੀ ਹੜਤਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ—ਅਰਥਾਤ ਬਿਨਾਂ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਯਮ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ—ਜੋ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ—ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੜਤਾਲ-ਤੌਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਹੜਤਾਲ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ ਜਾਂ ਕਬਿਤ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕ ਸੋਧਿਆਂ ਹੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਮਕਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ (ਆਈਐਲਓ) ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਈਐਲਓ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਹੜਤਾਲ 'ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਔਖੀ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ' ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਨੀਕ ਇਸੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਹੜਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਐਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਲਈ ਹੜਤਾਲਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਥਾਈ ਅਸੁਰੱਖਿਆ

ਵਿਆਪਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ-ਅਰਸੇ (ਫਿਕਸਡ-ਟਰਮ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕਪਟੀ ਨਵੀਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਕਸਡ-ਟਰਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਿਤ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕੰਮ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਬੰਧ ਕੋਡ, 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਿਕਸਡ-ਟਰਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਛਾਟੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ।

ਕੋਡਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਕਸਡ-ਟਰਮ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਭ' ਮਿਲਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਭਰਮ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਾਂ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ) ਦੀ ਹੱਦ 300 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਨਿਯਮਤ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਪੱਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਨਚਾਹੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਿਕਸਡ-ਟਰਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਮਾਲਕ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਕੰਮਕਾਜ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਉਜ਼ਰਤ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲਾਭ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਸ ਡਰ ਹੇਠ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਡਰ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਦਰਜਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ, ਵਧੀਆ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਲੋਟੂ ਓਵਰਟਾਈਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ—ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਵਿਆਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੀਮਾ ਵਧਾਉਣਾ



ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ (ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ) ਲਿਖਤੀ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ—ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ, ਛੁੱਟੀ ਨੀਤੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ—ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ) ਕਾਨੂੰਨ, 1946 ਦੇ ਤਹਿਤ 100 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਰਸਮੀ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਬੰਧ ਕੋਡ, 2020 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀਮਾ ਵਧਾ ਕੇ 300 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 100 ਤੋਂ 299 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਿਖਤੀ ਨਿਯਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਛੁੱਟੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਹਰ ਕਿਸੇ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨੇਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਆਪਹੁਦਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਚ, ਜਦੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਰੇਕ (ਛੁੱਟੀ) ਦਾ ਸਮਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਵੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਥੋਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਬੋਲ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਮਾਨਤਾ

ਇਹ ਕੋਡ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਤੰਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਿੰਡਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਐਕਟ, 1926 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। 'ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕੋਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ' ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਬੰਧ ਕੋਡ, 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 51% (2019 ਦੇ ਬਿਲ ਵਿੱਚ ਇਹ 75% ਸੀ) ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਾਲੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਹੀ ਇਕਲੌਤੀ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਕਾਈਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ 51% ਦੀ ਹੱਦ ਹਾਸਲ

ਕਰਨੀ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਤਾਕਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤਿ-ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਅਨ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੈਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ—ਇਹ 'ਵੰਡੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਟਕਸਾਲੀ ਯੁੱਧਨੀਤੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਹੋਣ, ਉੱਥੇ 'ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਲ' ਦਾ ਤੰਤਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਖਿੰਡੀ ਤਾਕਤ ਬਾਪੂਬੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ।

ਉਜ਼ਰਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਇਹ ਕੋਡ 'ਉਜ਼ਰਤ' ਦੀ ਇੱਕਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨੀ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਡੁੰਘਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਜ਼ਰਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਲਕ ਮੂਲ ਉਜ਼ਰਤ ਘੱਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੱਤੇ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਹਾਊਸਿੰਗ ਭੱਤਾ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਭੱਤਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ। ਉਜ਼ਰਤ ਕੋਡ 2019 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਂਗ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਉਜ਼ਰਤ ਕੁਲ ਵੇਤਨ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50% ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭੱਤੇ 50% ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ : ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖ਼ਾਹ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੇਸਿਕ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਿਣੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਜੂਟੀ ਵਰਗੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ ਵਧ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ—ਵਡੇਰੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ ਪੈਸਾ ਮਿਲਣਾ।

ਪਰ ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ : ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ, ਖਾਣਾ ਖਰੀਦਣ, ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅੱਜ ਹੈ। ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਗਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਵਧਾਉਣਾ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਅੱਜ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀ 'ਚ ਰਹਿਣਗੇ—ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਲਾਗਤ ਖ਼ਰਚਾ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਉਹ ਘੱਟ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਧੱਕ ਕੇ ਕਰਨਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਾਰਗਰ ਰੂਪ 'ਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਓਵਰਟਾਈਮ ਭਰਮ

ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਤਿੱਖੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਨੂੰ ਢੱਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ ਓਵਰਟਾਈਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 9 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 48 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ।

ਕਿੱਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੋਡ 2020 ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ 48 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸੀਮਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਲੋਚਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 12 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਡਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 48 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸੀਮਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲਚਕੀਲੇ ਡਿਊਟੀ ਰੋਸਟਰ ਅਤੇ ਓਵਰਟਾਈਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ-ਦਿਨ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। 12 ਘੰਟੇ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿਨ—ਭਾਵੇਂ ਓਵਰਟਾਈਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦਾ ਮੁਆਵਾਜ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ—ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਨਾ ਥਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ 'ਲਚਕ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਜ਼ੋਈ...

ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਮ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪੁੱਤ-ਧੀ ਦੇ ਜਨਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਸੰਸਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵੀ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ... ਹਰ ਸੰਸਾਰਕ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉੱਚਿਆਂ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ, ਚੰਗੀ ਚੋਖੀ ਧਨ ਦੌਲਤ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸੁਹਰਤ ਖੱਟਣ... ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ (ਖਾਲੀ) ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ...।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਸਾਰੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਮਾਇਨੇ ਸਿਰਫ ਸੰਸਾਰਿਕ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮਦੇ ਨੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ, ਅਣਖ, ਗ਼ੈਰਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਕੂੜ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਵੇਖਣ ਤੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ... ਛੱਡੋ ਜੀ ਸੱਚੀ-ਸੱਚੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਧਰਮ-ਧੁਰਮ ਵਿਚ ਕੀ ਪਿਐ, ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦਾਰੂ ਦਾ ਪੈਗ ਲਾ ਲਿਆ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮੈਕ ਤਾਂ ਨਈਂ ਪੀਂਦਾ।

ਪੱਗ...? ਕੀ ਪੱਗ-ਪੁੱਗ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਜੀ... ਕੀ ਕਿਹਾ ਜੀ? ਕਾਕਾ ਤਾਂ ਹੈਟ-ਸ਼ੈਟ ਪਾਉਂਦਾ ਐ ਅੱਜ ਕਲ... ਮੋਡਰਨ ਜ਼ਮਾਨਾ ਐ ਨਾ... ਨਾਲੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੋਖ ਵੇਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ ਜੀ, ਕਿਹੜਾ ਕੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੋ, ਨਾਲੇ ਉਹ ਇੰਝ ਐ ਨਾ ਕਿ ਕਾਕਾ ਕੰਮ ਜੁ ਬਾਹਰਦੀ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਕਰਦੈ...!

ਬਾਬੇ ਦੀ ਬਾਣੀ...? ਕੀ ਕਿਹਾ... ਗੁਰਬਾਣੀ...? ਅੱਛਾ...! ਆਹੋ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਮਾਤਾ-ਮੋਟਾ ਕਦੀ ਕਦੀ ਪਾਠ-ਸਾਠ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ... ਨਾਲੇ ਜੀ ਪਾਠ-ਪੂਠ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ-ਕੂਰਤਨ ਕਰਾ ਕੇ ਅਸਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪਾਠੀ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨੀ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਭਾਈ ਬੋਝਾ ਬਣਾਉਣਾ...? ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਆ ਜੀ...! ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੱਲਬਾਂ 'ਚ ਜਾਂਦੀ ਆ ਅਤੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਆ ਜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ, ਸੱਚ ਬੋਲ ਕੇ, ਸੱਚ ਸਮਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸੱਚ ਕਮਾ ਕੇ ਮਾਲਕੋ ਅਸਾਂ ਨੇ ਕੀ ਲੈਣਾ... ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਐ... ਮੌਜ ਲੁੱਟਣ ਦਿਉ ਜੀ... ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਨਾਮ ਐ ਜੀ...!

ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ ਜਿਹਾ ਕਿਤੇ ਕੰਡਾ ਵੀ ਵੱਜਦਾ ਐ ਜਾਂ

ਕੋਈ ਐਸੀ ਬਿਪਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਆ ਪੈਂਦੀ ਐ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਮੁੱਠ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਐ... 10-10 ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੁਖੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਚਾਦਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ ਵੀ ਸੁਖੀ ਜਾਂਦੀ ਐ, ਤੇਤ ਧੋਤੀ ਤੇ ਟਿੱਕੇ ਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਤੋਂ ਹਨੁਮਾਨ ਦਾ ਚਾਲੀਸਾ ਵੀ 40 ਦਿਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ ਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਪਿੱਪਲ ਤੇ ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਮੁੱਢ ਨਾਲ ਲਾਲ ਮਊਲੀ ਦਾ ਧਾਗਾ ਬੰਨ (ਚੜ੍ਹਾ) ਕੇ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਸਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੈ... ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਦਰ ਦਰ ਦਾ ਭਿਖਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ... ਲੋਲਕੜੀਆਂ ਕੱਢਦਾ ਕਿਤਿਉਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਿਪਤਾ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੈ...।

ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੀਲਾ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਆਰਾਪਣ ਇਸ ਕਲਮ ਤੋਂ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਐ... ਆਇਆ ਸੀ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਮੇ ਵਿਚ... ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਜੋ ਪਟਨੇ 'ਚ ਜਨਮਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੱਚ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਵਰ ਕਰ ਦਿਤਾ - ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਜਿਗਰ ਦੇ ਲਾਲ, ਆਪਣਾ ਪਿਤਾ, ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵੀ ਉਸ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਅਟੱਲ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਜਿਸਦਾ ਹੁਕਮ ਸੱਚਾ, ਜਿਸਦਾ ਤਖਤ ਸੱਚਾ, ਜਿਸਦੀ ਹੋਂਦ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਅਮਰ ਸੱਚਾ... ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਗਿਆ... ਜੋ ਨਾ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਨਾ ਜਾਂਦੇ... ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪਰਤੱਖ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕਰ ਗਿਆ।

ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ...! ਓ ਭਲਿਉ! ਜ਼ਰਾ ਤਸਵਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖਿਉ ਉਹ ਪਲ ਕੈਸੇ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਪਨਾਹ ਫੌਜ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਲਈ ਵਿਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ... ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੋਵੇ... ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀੜੀ ਹੋਵੇ... ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ, ਦਾਦੀ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀੜੀ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਦੋ ਬਚਾਅ ਕੇ ਲਿਆਂਦੇ ਇਹ ਲਾਲ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਤੋਰੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪਲ ਕੈਸੇ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਨੰਨੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ - ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਮੁਗਲ ਸਿਪਾਹੀ ਕੰਧ ਉਸਾਰ ਕੇ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ... ਜ਼ਰਾ ਇਕਲੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚਿਉ...।

ਓ ਭਲਿਉ! ਗੱਚ ਭਰ ਜਾਂਦੈ, ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਬੰਦ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਨੇ... ਜ਼ਬਾਨ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਪੁਕਾਰ ਉਠਦੀ ਐ ਵਾਹ ਗੁਰੂ, ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਤੂੰ ਧੰਨ ਐ... ਬਖਸ਼ ਲੈ... ਬਖਸ਼ ਲੈ... ਤੇਰੀ ਇਹ ਲੀਲਾ ਸਾਡੀ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਘਟਾਇ ਬਿਰਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸਮੇਤ ਮੇਰੇ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਅਹਿਸਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼ ਹਾਂ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਜਿਗਰ

ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ...

6 ਪੋਹ / 20 ਦਸੰਬਰ : ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਿਲਾ ਛੱਡਿਆ
6 ਪੋਹ / 20 ਦਸੰਬਰ : ਰਾਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਵਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋਟਲਾ ਨਿਹੰਗ ਰੋਪਤ ਵਿਖੇ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਕੋਲ ਰਹੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੁੰਮੇ ਮਾਸਕੀ ਦੀ ਝੁਗੀ ਵਿਚ ਰਹੇ



7 ਪੋਹ/21 ਦਸੰਬਰ : ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਵਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸ਼ਾਮੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ ਲੈ ਗਿਆ

8 ਪੋਹ/ 22 ਦਸੰਬਰ : ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਮਰ 17 ਸਾਲ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ (ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ) ਅਤੇ 7 ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਉਮਰ 14 ਸਾਲ ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ (ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ 8 ਪੋਹ/ 22 ਦਸੰਬਰ : ਦੀ ਰਾਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਗਏ

8 ਪੋਹ / 22 ਦਸੰਬਰ : ਮੋਰਿੰਡੇ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਗਨੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਮਨੀ ਖਾਨ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਗੂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਤੁਰ ਪਏ

9 ਪੋਹ / 23 ਦਸੰਬਰ : ਤਿੰਨੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਰਾਤ ਰਖੇ ਗਏ

10 ਅਤੇ 11 ਪੋਹ/ 24 ਅਤੇ 25 ਦਸੰਬਰ : ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

12 ਪੋਹ / 26 ਦਸੰਬਰ: ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਉਮਰ 8 ਸਾਲ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਉਮਰ 6 ਸਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕਦੋਂ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਭੈੜੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਸਵਾਸ ਤਿਆਗ ਗਏ।

ਪਿਆਰਿਓ! ਆਉ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੀਏ... ਗੁਰੂ ਮੇਹਿਰ ਕਰੇ!

ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਗੱਲ ਉਹੀ ਸਮਝੂ ਤੇ ਕਰੂ ਜੋ ਉਸ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਅਟੱਲ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉ... ਜੇਕਰ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਰਬੰਸ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਆਪ ਦੇ ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਉਂਦੀ ਐ ਤਾਂ ਭਲਿਉ! ਸੋਚਣਾ ਤਾਂ ਬਣਦੈ!!! ਕਿ ਉਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਰਬੰਸ ਕਿਉਂ ਵਾਰਿਆ? ਸਾਨੂੰ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜ ਕਿਉਂ ਲਾਇਆ...? ਕੀ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ...? ਕੀ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਕਦੀ ਉਠੀ?

ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ “ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਹੱਥ ਡੋਰੀਆਂ ਤੇ ਨੀਤਾਂ ਹੱਥ ਮੁਰਾਦ... ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਵਿਆਜ (ਭਾਵ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ) ਦਾ ਮੂਲ (ਭਾਵ ਗੁਰੂ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ...” ਇਹ ਪੁਰਬ ਮਨਾਏ ਸਫਲ ਨੇ ਜੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ, ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈਏ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਿਰਫ 15 ਮਿੰਟ ਕੱਢ ਕੇ 4 ਪੱਤਰੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਪੰਥ ਦੇ ਪਾਥੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ... ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਖੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਸੱਚ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਤੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਰਤਦੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਰਮਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ... ਇਹ ਮੌਕਾ ਹੈ...! ਗੁਰੂ ਮੇਹਰ ਕਰੇ ਟੁੱਟੀ ਗੰਢ ਲਵੋ...!

ਭੁੱਲ ਚੁਕ ਮੁਆਫ...

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇਵਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦੀ ਹੈ - ਮਾਲਕ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਓਵਰਟਾਈਮ ਤੋਂ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਪਰ ਵਾਧੂ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਗੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੱਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਪਰ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਬਣੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 12 ਘੰਟੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ 'ਚੋਣ' ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੋਣ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ: ਸਥਾਈ ਅਸੁਰੱਖਿਆ

ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਡਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖਾਤਮਾ) ਕਾਨੂੰਨ, 1970 ਦੇ ਤਹਿਤ ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਕਿੱਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੋਡ, 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਡ ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਮੇਂ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਸਟਾਫ਼ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਮੇਂ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 'ਬਰਾਬਰ ਲਾਭ' ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਖੋਖਲਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਠੇਕਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਬਹੁ-

ਪੱਧਰੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਬੋਝੇ ਜਿਹੇ ਪੱਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਹੀ ਗੁੱਲੀ, ਆਰਜ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਠੇਕਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਧਾਰ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਗਰੁੱਪ ਇੱਕੋ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖਿੰਡਾਅ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਧੱਕਦਾ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ

ਗਿਗ ਅਤੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਲੂਕ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਖਾਈ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਗਿਗ ਅਤੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ - ਜਿਵੇਂ ਡਿਲਿਵਰੀ ਰਾਈਡਰ, ਕੈਸ਼ ਡਰਾਈਵਰ ਆਦਿ - ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸੁਤੰਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੋਡ, 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ 1-2% ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮਾਨਤਾ, ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਿਗ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ, ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਸੋਢੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਮਹਿਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਕਦਮ ਹੈ - ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ 1-2% ਯੋਗਦਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਗਣਾ ਹੈ।

ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਗ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਕੋਡ ਰਸਮੀ

ਰੂਪ 'ਚ ਗਿਗ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਲੋਟੂ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਜਬੀਅਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਢੋਂਗ ਵੀ ਰਚਦੇ ਹਨ।

ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੈਰਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਿੱਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੋਡ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 20 ਜਾਂ 40 ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ।

ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਆਕਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਅਧਾਰਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ, ਇਹ ਕੋਡ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਗਰ ਰੂਪ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੀ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰਫ਼ 10% ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ 90% ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਉਲਟਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰਮ ਹਨ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਰਮਾਊ ਧੋਖਾ

ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਕਪਟਪੂਰਨ ਧੋਖਾ ਹਨ। ਭਰਮ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਦਰਮਿਆਨ ਦੇ ਅੰਤਰ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ—ਮਜ਼ਦੂਰ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਗਿਣ-ਮਿੱਥਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਰਮਿਆਨ ਦਾ ਅੰਤਰ। ਧੋਖਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਨੂੰ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਬਣਾਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ 'ਸਖਤ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲ ਕੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ 'ਤਾਕਤ ਦੇ ਤੇਲ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ,' ਜਦਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤਵਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ,' ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਹੀਂ ਹਨ—ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੋਧੀ ਵਰਣਨ ਹਨ। ਸਬੂਤ ਵਿਵਸਥਾ-ਦਰ-ਵਿਵਸਥਾ, ਤੁਲਨਾ-ਦਰ-ਤੁਲਨਾ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ: ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੈਰਜਥੇਬੰਦ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰ, ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਜਮਹੂਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕੋਡ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੋ ਲੁੱਟਖੁੱਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲੁਕੋਈ ਨਾ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਵਧ ਰਿਹੈ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਤੇ ਰੈਪ ਦਾ ਰੁਝਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਪੌਪ-ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਗੀਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਲਚਰਲ ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਬਰੈਕਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਅਫਰੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਤੇ ਲਾਤੀਨੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ, ਨਾਚ ਕਲਾ ਤੇ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੰਪ-ਰੋਪ/ ਰੈਪ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਜਜ਼ਬਾਤ ਤੇ ਤਜਰਬੇ ਤਾਕਤਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ

ਇਲਾਕਾ ਇਕ ਗਰੀਬ, ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਤਬਾਹਸ਼ੁਦਾ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਸੁਆਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਲੈਕ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁਮਰਾਹ ਵੀ ਹੋਇਆ? ਆਪਣੇ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਭਟਕਿਆ ਤੇ ਕਰਾਈਮ ਵੱਲ ਵੀ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ। ਕਿ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ/ਰੈਪ ਨੇ ਬਲੈਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਹੱਕ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਜਿਤਾਉਣ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਭਟਕ ਕੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ' 'ਕਲਚਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਣਾਅ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਗੈਂਗਸਟਰ ਰੈਪ ਨੇ ਗੈਂਗ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਗਲੈਮਰਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ।



ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਨਹੀਂ ਕਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਹਿੱਪ-ਰੋਪ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼, ਮੰਚ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੱਪ-ਰੋਪ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ? ਮੇਰੀ ਹਸਤੀ ਕਿ ਹੈ? ਮੇਰੀ ਕਦਰ ਕੀ ਹੈ? ਮੇਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਤਣਾਅ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਟੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬੇ ਲਈ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਗਿਲਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਵੀ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਲਫਜ਼ਾਂ



ਰਾਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਂ, ਭੇਦ-ਭਾਵ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕਸ਼ਕ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ। ਹਿੱਪ-ਪ ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ, ਭਾਵ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਭੇਦਭਾਵ, ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਰੈਪ ਅਤੇ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਪੀੜ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਪਿਆਰ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ, ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਪਿਆਰ ਤੇ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਰਾਹੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਟਾਇਲ, ਕੱਪੜੇ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਬੋਲ-ਚਾਲ ਸਵੈਗ, ਐਟੀਚਿਊਟ, ਰਵੱਈਆ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵੀ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ। ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਦਾ ਜਨਮ ਲਗਭਗ 1973 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਾ ਬਰੈਕਸ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ, ਪੈਸੇ ਨੂੰ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਂਗ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਾਈਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਮਝ ਲਿਆ, ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੁੱਝੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਬਲੈਕ ਨੌਜਵਾਨ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਅਤੇ ਰੈਪ ਨਾਲ ਕਰਾਈਮ ਵੱਲ ਮੋੜੇ ਗਏ ਸਨ? ਇਸ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਪਲਾਨ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਬਲੈਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਈਮ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਬਲੈਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਗਰੀਬ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। 1930 ਤੋਂ 1960 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਲੈਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ ਆਮ ਹੋ ਗਈ। 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਨਾ ਦੀਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਲੈਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਹੜੇ ਅਪਰਾਧ ਗੋਰੇ ਕਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬਲੈਕ ਕਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਲੈਕ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟੇ ਗਏ। ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ 1970 ਤੋਂ 1990 'ਚ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮਿਲਣੀ ਔਖੀ ਗਈ। ਬਲੈਕ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਬੋੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ, ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਆਰਥਿਕ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬ ਬਲੈਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਵਿਹਲੇ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਂਗ ਕਲਚਰ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਏ।

ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਲਾਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਿਰਮੌਰ ਇਕ ਨੰਬਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਪਰੇਸ



ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਅੱਗੇ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਰਾਮ ਭਰੋਸੇ ਦਿਨ ਕੱਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਪਾਤਾ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਨੌਜਵਾਨੀ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਬੋੜੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਪਰਵਾਸ ਵੀ ਔਖਾ ਹੈ। ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਲੈਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰੈਪ ਕਲੱਬਾਂ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ



ਸੋਚ, ਜੀਵਨ-ਸੰਘਰਸ਼, ਗੁੱਸਾ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਡਰ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੱਪ-ਹੌਪ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਅਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਹਾਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਬੋਲੀ, ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਭਿਮਾਨ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪਰ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼, ਹੱਕਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਰੈਪ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਜਜ਼ਬਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਵਿਖਾਵਾਂਗਾ, ਮੇਰੇ ਦਿਨ ਵੀ ਆਉਣਗੇ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ, ਗੈਂਗਸਟਰ ਨੂੰ ਗਲੈਰੀਫਾਈ ਕਰਨ, ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ, ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਫੁਕਰਾਪੰਥੀ ਵਾਲਾ ਗਲਤ ਰਾਹ ਚੁਣਨ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਰੁਝਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਹੀਰੋਇਜ਼ਮ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ ਦੇ ਗਲਤ ਰੁਝਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਮੀਰ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੁਰਾਤਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ, ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਧੀਰਜ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਰੈਪ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਗਾਲ਼ਾਂ ਵਰਗੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਗੰਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਵਸਤਾਂ ਵਾਂਗਰ ਚਿਤਰਨਾ, ਅਸਲੀਲ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੱਸਕ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ, ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ-ਰਵਾਇਤ ਤੇ ਸੂਫ਼ੀਆਨਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਲੋਕ-ਧਰਮ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਲਵੇ ਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਵੇ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 3 ਜਨਵਰੀ 2026 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-722



ਬਾਹਰ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾ ਲਏ ਡੇਰੇ, ਕੱਪੜੇ ਸਾਧੂਆਂ ਪਰ ਦਿਲੋਂ ਲੁਟੇਰੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮੋਹ, ਆਪੂੰ ਮਿੱਠੇ ਬਣ ਕੇ ਸਭ ਲੈਂਦੇ ਖੋਹ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਉੱਚੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ, ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ ਲੁੱਚੀਆਂ ਲੁੱਚੀਆਂ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-720



ਗੋਲ ਗੋਲ ਪੀਲੇ ਪੀਲੇ ਕਿਨੂੰਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਰੇ ਨੇ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਰੋਣਕ, ਆਣਕੇ ਮਸਾਂ ਕਿਤੇ ਕਰੇ ਨੇ। ਸਾਲ ਭਰ ਤੋਂ ਉਡੀਕਦੇ ਬਿਚਾਰੇ, ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਫਿਰੇ ਨੇ, ਨਾਲ ਮੁਸੱਕਤ ਕਰਕੇ ਛਾਟੀਆਂ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਭਰੇ ਨੇ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ "ਨੂਰਪੁਰੀ"

ਮਾਘ ਮਹੀਨਾ ਅੰਤ ਠੰਡ ਦਾ, ਫ਼ਸਲ ਫ਼ਲਾਂ ਦੀ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਆਈ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਲਈ ਫ਼ਸਲ ਆਪਣੀ, ਲੇਬਰ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਈ। ਰਸ ਵਾਲੇ ਫ਼ਲ ਸ਼ਹਿਦ ਤੋਂ ਮਿੱਠੇ, ਪਾਣੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਭਰ ਆਇਆ

ਫ਼ਲ ਤੋੜ ਕੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲੋਂ, ਵੇਰ ਵਿਚ ਖੇਤ ਦੇ ਲਾਇਆ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਮਝਾਇਆ ਸਭ ਨੂੰ, ਫ਼ਲ ਬਕਸਿਆਂ ਵਿਚ ਨੇ ਪਾਉਣੇ ਵਿਕ ਜਾਣ ਸਵੇਰੇ ਸਾਰੇ, ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਨੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣੇ। -ਮਾ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਲੰਮੇ 925-325-2486

ਜਦ ਰੁੱਤ ਮੇਵਿਆਂ ਦੀ ਆਵੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਬਾਵੇ। ਹੋਵਣ ਲਗਦੀ ਤੌੜ ਤੁਤਾਈ ਫੇਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਛਾਟ ਛਟਾਈ। ਦੇਖ ਕੇ ਭੋਲਾ ਮਨ ਲਲਚਾਵੇ ਮੂੰਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆਵੇ। ਨਿਗਾਹ ਟਿਕਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਵਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ। ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਫਿਰ ਦਰਬਾਬੰਦੀ ਮੁੱਲ ਪੈਂਦਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮੰਡੀ।

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ +1 403 439 2008

ਮਾਘ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਆਇਆ ਰਸਾਂ ਵਾਲੇ ਫ਼ਲ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ ਮਿੱਠੇ। ਤੁੜਾ ਕੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਲਾਇਆ ਵੇਰ ਛਾਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹੇ ਕਰੇ ਜਲਦੀ ਪੈ ਨਾ ਜਾਣ ਛਿੱਟੇ। ਕਰੇਟਾਂ ਵਿਚ ਭਰ ਮੰਡੀ ਪੁਰਾਣੇ ਪੈਸੇ ਜਾਣੇ ਵੱਟੇ। ਕੰਮ ਉਤੇ ਲਾਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਚੱਕਣ ਵੱਟੇ। -ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਕੁਲਬੁਰਛਾਂ ਪਟਿਆਲਾ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ, ਵੇਖੋ ਕਰ ਗਏ ਕਮਾਲ।
ਕੀਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕੁਰਬਾਨੀ, ਦੇ ਗਏ ਜਗ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲ।
ਲੈ ਕੇ ਦਾਦੀ ਤੋਂ ਪਿਆਰ, ਤੁਰੇ ਜਾਣ ਵੈਰੀ ਨਾਲ।
ਜਾ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ, ਦੋਵੇਂ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ।
ਲੋਭ ਦਿੱਤਾ ਸੀਗੁ ਬਾਤ, ਪਰ ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ ਲਾਲ।
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ...

ਨੀਂਹ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਜਦੋਂ, ਜ਼ਿੰਦਾਂ ਦੋ ਖਲੋ ਗਈਆਂ।
ਵੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਭੇ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਸੀ ਹੋ ਗਈਆਂ।
ਲਾਲ ਰਹੇ ਸੀ ਅਡੋਲ, ਜਦੋਂ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਕਾਲ।
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ...

ਅਜੀਤ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਨੇ ਵੀ, ਘੱਟ ਨਾ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੀ।
ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ, ਵੱਜੇ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਸੀ।
ਕੋਈ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਬਾਪ, ਜਿਹੜਾ ਹੱਥੀ ਵਾਰੇ ਬਾਲ।
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ...

ਕੌਮ ਲਈ ਲਾਲਾਂ ਨੂੰ, ਕਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਾਰਿਆ।
'ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ' ਨੇ ਹੈ, ਗੀਤ ਵਿਚ ਉਚਾਰਿਆ।
ਕਲਮ ਲਈ ਵੀ ਔਖੇ ਨੇ, ਐਸੇ ਪਕੜਨੇ ਖਿਆਲ।
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ...

-ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਕਲਾਂ-
ਫੋਨ: 94635-52996

ਸਫਰ- ਏ- ਸ਼ਹਾਦਤ

ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਫਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹੈ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।
ਪਿਆਰੇ ਗੁਰਮੁਖੇ ਸਾਡਾ ਪੰਥ ਹੈ ਗੁਰਪਿਆਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।
ਸੀਸ ਦੇਣਾ ਸਿਰਤ ਨਹੀਂ ਹਾਰਨਾ, ਹੈ ਫਤਹਿ ਸਿੱਖੀ ਦੀ,
ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰਾਂ, ਸੀਸ ਵਾਰਿਆ ਕਰਕੇ।

ਦੇਗ ਤੋਂ ਕਾਤੂ ਨਾ ਹੋਈ, ਨਾ ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਹੋਈ ਸਿੱਖੀ,
ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹੱਸ ਕੇ ਦੇਵਾਤਾ ਹੋਇਆ, ਆਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।

ਹਿੰਦ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ ਨੀਂਦਰ, ਜਦੋਂ ਚਮਕੌਰ ਸੀ ਗੱਜਿਆ,
ਜੰਗ ਲਈ ਵੱਡੇ ਲਾਲਾਂ ਨੂੰ, ਗੁਰਾਂ ਸਿੰਗਾਰਿਆ ਕਰਕੇ।
ਕੰਧਾਂ ਜਦ ਤਿਤਕੀਆਂ ਸਰਹੰਦ ਵਿਚ, ਤਾਂ ਮਹਿਲ ਵੀ ਤਿਤਕੇ,
ਗੁਜਰੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ, ਸੋਹਣੇ ਤਾਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।

ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਇੱਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾ ਕੇ ਟੰਗਿਆ ਸੂਬਾ,
ਬਹਾਦਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੱਜਦੇ ਲਲਕਾਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।
ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਰਾਤ ਸੀ ਮੁੱਕੀ, ਹਲੇਮੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸੂਰਜ,
ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦੇ ਝਲਕਾਰਿਆਂ, ਚਮਕਾਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।

ਖਾਲਸਾਈ ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚ ਅੱਖ ਪਾ ਕੇ ਤੱਕਣਾ ਕਿਹਨੇ,
ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸਿੱਖੀ ਹੇਠਾਂ ਏਕਾ ਹੈ ਜੇ ਸਾਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।
ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਦਾਰੀਆਂ ਸਿਰਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬਖਸ਼ਿਸ਼,
ਚੋਜੀ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਰਬੰਸ ਆਪਣਾ ਵਾਰਿਆ ਕਰਕੇ।

ਜੇ ਇਹ ਬਿਪਰੀ ਰੀਤਾਂ ਤੋਂ 'ਢੇਸੀ' ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵਣ,
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਗੌਰਵ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਕਰਕੇ।
-ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਯੂ ਕੇ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਸੋਗ ਭਰਿਆ ਹਫ਼ਤਾ

ਪੋਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਜੀ,
ਲੱਗ ਜਾਏ ਤਾਂ ਕਰੇ ਬੀਮਾਰ ਜੀ।
ਸਰਸੇ ਵਿਛੋੜਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ,
ਮੁੜ ਨਾ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਖੁਆਰ ਸੀ।
ਦੇ ਚਮਕੌਰ ਗੜੀ ਕੰਮ ਆਏ ਸੀ,
ਹੱਥੀਂ ਬੰਨ੍ਹ ਗਾਨੇ ਮੌਤ ਸਦਾਏ ਸੀ।
ਦਾਦੀ ਗੁਜਰੀ, ਦੇ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਸੀ,
ਗੰਗੂ ਮਕਾਰ ਮੁਗਲ ਭਿਆਲ ਸੀ।
ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਦਿੱਤੀ ਸੂਹ ਜੀ,
ਦੇਖ ਕਰਤੂਤ ਕੰਬਦੀ ਹੈ ਰੂਹ ਜੀ।
ਬੇਕਸੂਰ ਬਾਲ ਅਤੇ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਸੀ,
ਬੰਦ ਕਰੇ ਬੁਰਜ 'ਚ ਠੰਢੀ ਥਾਂ ਸੀ।
ਔਝਤ ਤੇ ਬਿੱਖਤੀਆਂ ਰਾਹਵਾਂ ਜੀ,
ਸੁਣੇ ਅੱਗੇ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ ਜੀ।
ਕੀਤਾ ਕੈਦ ਇੰਝ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਸੀ,
ਫਾਹੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਸੀ।
ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਗੁਜਰੀ ਮਾਂ ਤੇ ਬਾਲ ਜੀ,
ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਨੇ ਕੀਤੇ ਨਿਵਾਲ ਜੀ।
ਕੱਪੜਾ ਨਾ ਕੋਈ ਲੋਫ਼ ਰਜਾਈ ਸੀ,
ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਦਰੀ ਭੁੱਜੇ ਵਿਛਾਈ ਸੀ।
ਠੰਢਾ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਵੜਦੀ ਸੀ,
ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਦਰਦੀ ਸੀ।
ਮੋਤੀ ਮਹਿਰਾ ਨੇ ਦਇਆ ਖਾਈ ਸੀ,
ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਈ ਸੀ।
ਵਜ਼ੀਦੇ ਨੇ ਐਸੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜੀ,
ਡਿੱਠੀ ਜੱਗ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਜੀ।
ਸਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਹਲੂ 'ਚ ਪੀੜੇ ਸੀ,
ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਤੇ ਲੱਭ ਪੱਥ ਲੀੜੇ ਸੀ।
ਜਦੋਂ ਸੂਬੇ ਨੇ ਕਚਹਿਰੀ ਬੁਲਾਏ ਸੀ,
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਫਤਹਿ ਗੁੰਜਾਏ ਸੀ।
ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਪਿਆ ਇੰਝ ਸਮਝਾਏ ਜੀ,
ਜੇ ਬਦਲੇ ਦੀਨ ਜਾਨ ਬੱਚ ਜਾਵੇ ਜੀ।
ਕਹਿੰਦੇ ਅੱਗੋਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਲ ਜੀ,
'ਝੁਠਿਆ ਜਰਾ ਜੁਬਾਨ ਸੰਭਾਲ ਜੀ।
ਰਾਖੀ ਧਰਮ ਦੀ ਦਾਦੇ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ,
ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸੀਅ ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ।"
ਦੇਖ ਹਠ ਸੂਬਾ ਹੋਏ ਲਾਲੇ ਲਾਲ ਸੀ,
ਸਪੇਲੀਆਂ ਦੀ ਕਹੇ ਕੀ ਮਿਜ਼ਾਲ ਜੀ?
ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਝੱਟ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ,
ਦੇਵੇ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਕਹਿ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਸੱਦੇ ਦਰਬਾਰ ਫਿਰ ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਜੀ।
'ਮੰਨੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਾਵਾਂਗਾ ਖੁੰਜੇ ਜੀ।
ਕਬੂਲੇ ਇਸਲਾਮ ਤਾਂ ਮੌਜ਼ਾਂ ਕਰੋਗੇ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨੀਹਾਂ 'ਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਰੋਗੇ।'
ਕਰ ਇਨਕਾਰ ਤੇ ਛੱਡੋ ਜੈਕਾਰੇ ਸੀ,
"ਸਾਨੂੰ ਡਰਾ ਨ ਮਾਰੇ ਲਲਕਾਰੇ ਸੀ।
ਅਸੀਂ ਪੁੱਤ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਜੀ,
ਜਿਨ੍ਹੇ ਬਾਪ ਤੇ ਪੁੱਤ ਕੌਮ ਤੋਂ ਵਾਰੇ ਜੀ।

ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਚਿੱਤ ਜੀ,
ਹੋ ਭੇੜੀਏ! ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸਾਡਾ ਮਿੱਤ ਜੀ।
ਕਰ ਵੇਖ ਲੈ ਜੇ ਤੇਰੇ ਮਨ ਆਈ ਜੀ,
ਰਹਿ ਨ ਜਾਏ ਮੱਬੜਾ ਮਨ ਭਾਈ ਜੀ।"
ਸੂਬੇ ਸੁਣਿਆ ਜਦੋਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਜੀ।
ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਆਪ ਜੀ।
ਆਖੇ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਫਤਵਾ ਸੁਣਾ ਦੇਹ ਤੂੰ,
ਜਿਉਂਦੇ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਾ ਦੇਹ ਤੂੰ।
ਸੁਣ ਨਾ ਡੋਲੇ ਨ ਬਾਲ ਘਬਰਾਏ ਸੀ,
'ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਜੈਕਾਰੇ ਛੁਡਾਏ ਸੀ।
ਜਾਲਮ ਨੇ ਖੜ੍ਹ ਨੀਹੀਂ ਚਿਣਵਾਏ ਸੀ,
ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸਿਰ ਧੜੋਂ ਲੁਹਾਏ ਸੀ।
ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਤੱਕਦਾ ਇੰਤਹਾ ਸੀ,
ਝੱਟ ਪਾਈ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਸੀ।
ਚਾਹੁੰਨੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਫਤ ਬਾਪ ਲੈ,
ਕੌਹ ਕੇ ਬੱਚੜੇ ਨਾ ਤੂੰ ਮੁੱਲ ਪਾਪ ਲੈ।
ਮਾਂ ਗੁਜਰੀ ਨੂੰ ਖਬਰ ਸੁਣਾਈ ਸੀ,'
ਟੁੱਟੀ ਕਮਰ ਮੁੱਕਾ ਸਬਰ ਭਾਈ ਸੀ।
ਸੁਣ ਬੁਰਜ 'ਚ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗੇ ਸੀ,
ਰੂਹ ਪਹੁੰਚੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਲਾਗੇ ਸੀ।
ਉਮਰੋਂ ਕੱਚੇ ਉਹ ਧਰਮ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸੀ,
ਉਹਨਾਂ ਜਾਲਮ ਦੇ ਛੁਡਾਏ ਛੱਕੇ ਸੀ।
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਗਾਥਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ,
ਮਗਰ ਸਿਦਕ ਸਿਰਤ ਭੀ ਨਾਲ ਹੈ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ " ਨੂਰਪੁਰੀ"

ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਅਤੇ ਵਿਰਸਾ

ਪੰਜਾਬੀਓ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਰੱਜ ਕੇ ਮਨਾਈ ਜਾਓ
ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਨਾ ਵਿਰਸਾ ਭੁਲਾਈ ਜਾਓ

ਚਮਕੌਰ ਗੜੀ ਅਤੇ ਸਰਹੰਦ ਚੋਤੇ ਰਖਿਓ
ਜੰਮ ਜੰਮ Sainte ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਾਈ ਜਾਓ

ਭੁੱਲਿਓ ਨਾ ਕਦੇ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ
Snowman ਬਰਫਾਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਬਣਾਈ ਜਾਓ

ਟੰਗੀ ਜਾਓ ਗਿਫਟ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ tree 'ਤੇ
ਸੂਲੀਆਂ 'ਤੇ ਟੰਗਿਓ ਨਾ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੁਲਾਈ ਜਾਓ

ਸਰਸਾ ਕਿਨਾਰੇ ਬੁਝੇ ਦੀਪ ਚੋਤੇ ਰਖਿਓ
ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਲਾਈਟਾਂ ਵੀ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਜਗਾਈ ਜਾਓ

ਝੁੱਲਦੇ ਨੇ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ
ਕੁਲਵੀਰ ਓਹਨਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਸ ਵੀ ਝੁਕਾਈ ਜਾਓ
-ਕੁਲਵੀਰ ਸਰੋਤਾ ' ਡਾਨਸੀਵਾਲ

ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ!

ਜ਼ਾਲਮ ਅੱਗੇ ਝੁਕੇ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ
ਇਸ਼ਟ ਆਪਣਾ ਰੱਖਿਆ ਕਾਇਮ-ਮੁਕਾਮ

ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਹੋਏ ਕੁਰਬਾਨ।
ਅੱਜ ਤੱਕ ਐਸਾ ਹੋਇਆ ਨਾ ਪੈਰੰਬਰ ਕੋਈ
ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰ ਕੇ
ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਢੋਈ।
ਐਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ-ਏ-ਕਮਾਲ ਸਨ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਾਸਤੇ ਤੋਰ ਕੇ
ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁੱਕੀ ਤਲਵਾਰ।
ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ
ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਲੜੇ
ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਏ ਵਾਰ
ਚੜ੍ਹਕੇ ਘੋੜੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਆਹੂ ਦਿੱਤੇ ਲਾਹ
ਸੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਇਕ ਵਾਰ।
ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ!

ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜੇ
ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ
ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਰਸੋਈਆ ਮਿਲਿਆ ਆਣ।
ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ, ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ
ਰਾਤ ਲੰਘੀ, ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ ਦਰੋਗੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣ।
ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸੀ ਡਰ ਗਿਆ ਗੰਗੂ
ਪਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਈ
ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਕੋਲ।
ਵੈਲਾ ਹੱਥੋਂ ਲੰਘਿਆ ਮਾਤਾ ਟਾਈਮ 'ਤੇ
ਕੋਈ ਨਾ ਆਵੇ ਕੋਲ।

ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ!
ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਨੰਨ੍ਹੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਨੂੰ
ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਬੰਦ।
ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ ਦੀ ਬੁਰਜ ਵਿਚ
ਡਿਉਟੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ
ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਂਦਾ ਕੀਤੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਸੀ।
ਧਰਮ ਬਦਲੀ ਲਈ ਤਸੀਹੇ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ਜਾਂਦੇ
ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਝੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੇ।
ਪੱਕਿਆਂ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀ ਕੀਤਾ
ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ।
ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਰਜ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਖਦਿਆਂ
ਧੱਕਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਦਿਵਾਉਣਾ।
ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ!
ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ
ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਸਤੇ
ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮੋਹਰਾਂ ਸੀ ਵਿਛਾਈਆਂ।
ਫਿਰ ਫਰਮਾਨ ਹੋਇਆ ਵਿਛਾਉਣੀਆਂ ਨੂੰ
ਸਿੱਧੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ।
ਦੀਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵੇਚ ਕੇ
ਦਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਲਾਇਆ
ਤਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਾਇਆ।
ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਨਵਾਬ ਨੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਮਾਰਿਆ
ਨਾਹਰਾ
ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ
ਔਰੰਗੇ ਦਾ ਅਣਮੁੱਖੀ ਤੇ ਨਿਰਦਈ ਕਾਰਾ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ
ਕੁਲਬੁਰਫਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਓਹ ਸਦਾ ਈ ਰਹਿਣ ਜਿਉਂਦੇ ਜਿੰਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇਕ ਕਮਾਈਆਂ ਨੀ

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ। ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਨੈਤਿਕ, ਆਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਤਮਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਹੱਕ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉੱਚਾ ਰੱਖਣਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੱਚ ਦਾ ਰਸਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਲੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੀ ਦਹਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਬੁਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਹੱਕ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਮਰ ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਅਸਲ ਚੀਜ਼ ਨੀਅਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਉਹ ਅਧਿਆਇ ਹੈ ਜੋ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਬਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਲ ਉਮਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੰਦ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਦੀਵਾਰ ਵਿਚ ਚੁਣਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ, ਸੱਚ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਤਮਾ ਦਾ ਸੋਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਹੱਕ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਮਰ ਨਹੀਂ, ਹੌਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮਕਸਦ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ



ਜੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਿਰਫ ਜੰਗੀ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਉਚਾ ਨੈਤਿਕ ਪਾਠ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ

ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਕਿ ਸੱਚਾਈ, ਇਨਸਾਫ਼, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਉਹ ਮੁੱਲ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਮਹਾਨਤਾ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਨਫਰਤ, ਤੰਗ-ਨਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਹੀਨਤਾ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੀਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਕ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਰਾਜ ਜਾਂ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਚ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਆਰਜ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਚ ਸਦਾ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹੌਸਲੇ, ਗ਼ੈਰਤ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ

ਪ੍ਰੋ. ਅਮਾਨਤ ਗਿੱਲ (ਲਾਹੌਰ)

ਗ਼ੈਰਤ, ਹੌਸਲੇ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੀ।
ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਜ਼ੁਲਮ, ਜਬਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਆਮ ਸੀ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬੇਬਸ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਵੇਖ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

*ਇੱਕ ਪਾਸੇ 40 ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 10 ਲੱਖ

ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਸਾਵੀਂ, ਨਿਰਾਲੀ ਤੇ ਅਲੌਕਿਕ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ

ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ ਦਾ ਸ਼ਾਹ ਅਸਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ

ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ 21 ਦਸੰਬਰ 1704 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰਾਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਵੱਡੇ ਤੜਕੇ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਗੜੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਘਣੇ ਬਾਗ ਹੇਠਾਂ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੇਵਲ 40 ਹੀ ਬਚ ਸਕੇ। ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 700 ਦਸਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਦੇਵੋਂ



ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਫੋਨ: 99150-91063

ਪਤਨੀਆਂ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪੋਹ ਦੀ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਲ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਗੰਗੂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ।

ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਸੂਹ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਮਕੌਰ ਵਿਚ ਹਨ।

21 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਚਮਕੌਰ ਪੁੱਜ ਗਈ ਅਤੇ ਗੜੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਲਖਯੀਆ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਝ ਖਾਲਸਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 10 ਲੱਖ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਫੌਜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਧਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਾਹਰ ਖਾਂ ਅਤੇ ਖਵਾਜਾ ਜ਼ਫਰ ਬੇਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

22 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਜੋੜ, ਅਸਾਵੀਂ, ਇਤਿਹਾਸਿਕ, ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਬਣੀ ਛੇੜ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨੇਰੀ ਵਾਂਗ ਗੜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ

ਨਾ ਇਸ ਤਲਖ ਹਵਾ ਦਾ ਗਰੂਰ ਜਾਣਾ ਹੈ
ਨਾ ਉਡਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫਤੂਰ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆ ਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਤੇ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਨੱਸਿਆ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗੜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੇਡੇ ਹੋ। ਜਿਸ ਬੁਲੰਦੀ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਖੜਾ ਹਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਖੜੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਹੋ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਮਕਦੀ ਕਲਗੀ ਉਤਾਰੀ ਅਤੇ



ਉਹ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਿਨ ਢਲੇ ਤੱਕ ਜੰਗ ਨੇ ਕਈ ਸ਼ਕਲਾਂ ਬਦਲੀਆਂ।

ਦਰਅਸਲ ਗੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਨੀਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠਾਂ ਸਨ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ਼ ਤੂਫਾਨ ਵਾਂਗ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਗੜ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜੰਗ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੂਨ ਡੁਲਿਆ ਕਿ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਪੋਸਤ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿਰ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਇਉਂ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਖਿੱਚੋ-ਖੁੰਡੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਭਾਵ ਰਣਭੂਮੀ ਵਿਚ ਸਿਰ ਖਿੱਚੋਆਂ ਵਾਂਗ ਤੇ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਖੁੰਡੀਆਂ ਵਾਂਗ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਬੋਝੇ ਜਿਹੇ ਸਿੰਘ ਹੀ ਬਚੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗੜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ ਹਨ ਤਾਂ ਖਾਲਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਫਿਰ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਖਾਲਸਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੜੀ ਵਿਚੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਦਕੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾ



ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਚੁੰਮਿਆ ਤੇ ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੀਸ ਉੱਤੇ ਸਜਾ ਦਿੱਤਾ।

ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਤੇ ਤੇਗ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤੇ ਗੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਤਾਰੇ ਦੀ ਸੇਧ ਉੱਤੇ ਜਾਵਾਂਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਚੁੰਭ ਲੈਣਾ।

ਲੋਥਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਰ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਜਾ ਵੀ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬੋਝੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਖਿਆ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਡਰਾਉਣਾ ਸ਼ੋਰ ਉਠਿਆ ਤੇ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਭੱਜ ਦੌੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਉਧਰ ਗੜੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਧੌਸਾ ਵਜਾਇਆ ਤੇ ਜੈਕਾਰੇ ਲਾਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ।

ਸਿਆਲ ਦੀ ਠਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਕੰਡਿਆਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਛਿੱਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਜਾਮਾ ਝਰੀਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੀ ਰੇਤ ਲਹੂ ਨੂੰ ਸੁੱਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਹਨੇਰਾ ਸੰਘਣਾ ਪਰ ਛੁਰੀ ਵਾਂਗ ਤਿੱਖਾ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਗੁੱਜਰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿਚ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਨਿਆਮਤ

ਆਹ ਕੀਦੇ ਲਈ...ਕਹਿੰਦੀ ਫੰਡਰ ਹੋ ਗਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਛੱਡ

ਗਈ ਦੇ...ਹੱਡੇ ਰੋੜੇ ਛੱਡਣ ਚੱਲੀ ਸੀ...ਮੈਂ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਅਖੇ ਕਸਾਈਆਂ ਜਿਉਂਦੀ ਦੀ ਖੱਲ ਲਾਹ ਦੇਣੀ...ਇਥੇ ਛੱਡ ਜਾ!

ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਣਾ ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਖਲੋ ਗਏ ਫੇਰ ਕੀ ਬਣੇ...ਉਸਨੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਦੇਣੇ...ਓਹੀ ਜਾਣੇ...ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਮੈਂ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਨੀ ਪੈਣਾ...ਤੁਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੀ ਜਾਊ...!

ਫੇਰ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇੰਝ ਹੀ...ਇੱਕ ਦਿਨ ਘਾਹ ਵੱਢਦੀ ਓਥੇ ਹੀ ਲੰਮੀ ਪੈ ਗਈ...ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੋਣੀ...ਦੇਰ ਆਥਣੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਮੁੱਕ ਗਈ...ਘਰੇ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਤੋਕੜ ਪੱਠਿਆਂ ਦੀ ਝਾਕ...ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਨਾ ਤੇ ਬੋਲੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਤਿਗੀ...ਸ਼ਾਇਦ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ...ਡੰਗਰ ਵੀ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣੇ...ਆਪਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ...ਖੁਦ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਣੇ...ਮਗਰੋਂ ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਬਣਿਆ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਬੋਲ ਪੁਗਾ ਗਈ...ਕੁਝ ਲੋਕ ਪੁਗਾ ਹੀ ਜਾਂਦੇ...ਉਪਰ ਬੈਠਾ ਵੀ ਤੋੜ ਤੀਕਰ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ...ਜਾਣਦਾ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੀ



ਕਮਾਦ ਦੀ ਛੇਲੀ ਵੇਲੇ...ਅਕਸਰ ਬਾਲਣ ਜੋਗੀ ਖੋਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਆ ਜਾਂਦੀ...ਅਸੀਂ ਆਖਣਾ ਆਗ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਉੱਚੀ ਸਾਰੀ ਦੱਸਣਾ...ਆਗ ਕਾਹਦੇ ਲਈ...ਝੋਟੀ ਤੇ ਤਿੱਬੜ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ ਲੈ ਗਈ...ਅਖੇ ਨਿਆਣੇ ਲਵੇਰੇ ਖੁਣੋਂ ਤਰਸਦੇ...!

ਬੈਠੀ-ਬੈਠੀ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹਿਣਾ...ਆਪੇ ਸਵਾਲ ਆਪੇ ਜੁਆਬ...ਫੇਰ ਉਡੀਕਦੀ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਪੰਡ ਚੁਕਾ ਦੇਵੇ...ਅਸੀਂ ਆਖਣਾ ਘੜੀ ਕੂ ਹੋਰ ਬੈਠ ਜਾ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਦੀ ਜਾ...!

ਐਵੇਂ ਤੁੱਖਣੀ ਛੇੜ ਦੇਣੀ...ਦੇਰਾਂਗਲੇ ਵਾਲੇ ਭਣੇਈਏ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ...ਉਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੀਕਰ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾ ਦੇਣੀ...ਅਖੇ ਰੋਟੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ...ਜਦੋਂ ਆਉਣਾ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਆਟਾ ਗੁਣਾਉਣਾ...ਮੈਂ ਬਥੇਰੇ ਨੱਕ ਬੁੱਲ ਵੱਟਣੇ...ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਭੈਣ ਮੋਈ ਮੁੜ ਕੇ ਨੀ ਵੜਿਆ...ਵਡਾਲੇ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ...ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੀ ਭਰਜਾਈ...ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਪਰ ਤਾਰਾਗੜ੍ਹ ਵਾਲੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ...ਅਖੇ ਹੱਲਿਆਂ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਰੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਈ ਸੀ...!

ਇੱਕ ਵੇਰ ਆਗਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਕਰ ਲਈ...ਪੁੱਛਿਆ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਨਾਮਾ



ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਜਵੰਦਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਬੜੇ ਸੂਖਮ ਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਘੱਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਟਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਲਾਜਵਾਬ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਜਵੰਦਾ ਦਾ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਮਾ' ਕਾਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਂਭਣਾ...!

ਅਜੋਕੇ ਆਪ-ਹੁਦਰੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਰਵਾਨਗੀ ਪਾ ਜਾਣੀ...ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਨਿਆਮਤ...!

5-6 ਪੋਹ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਹੁਕਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਸਿੰਘ ਯੁੱਧ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁਗ਼ਲ ਅਤੇ ਬਾਈ ਧਾਰ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਛਾੜ ਮਿਲਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਕੁੱਝ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਤੱਕ ਅੱਪੜੇ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਸਹੁੰਆਂ ਅਤੇ ਕਸਮਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਫੌਜਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕਹਿਰ ਕਾਰਨ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿੰਘ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਹੋ ਗਏ। ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਚਾਲੀ ਕੁ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸਰਸਾ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਮਕੌਰ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਲਿਆ। ਚਮਕੌਰ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਚੜ੍ਹਤ ਨੂੰ

ਅਤਰਜੀਤ
ਫੋਨ: 94175-81936

ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਚਾਲੀ ਜੁਝਾਰ ਮਰਜੀਵਤਿਆਂ ਨਾਲ ‘ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਉ’ ਦਾ ਪਰਚਮ ਝੁਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਂਤੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਜਾਮ ਪੀਂਦਿਆਂ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਅੰਤ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦਿਆਂ-ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਚੱਲਿਆ ਹੈ’ ਕਹਿ ਕੇ ਅੱਗੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜਾਂ ਰਾਤ ਭਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੋਥਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਾਈ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਾਕੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

13 ਪੋਹ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰ ਜਨੂੰਨੀ ਵਜ਼ੀਦ ਖਾਂ ਨੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਜਲੌਅ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕਿਧਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ।

ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਹਰ ਜਿਉਂਦੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਪੁਰਨਾ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਤਹਿਤ ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬਲਦਾਨ ਭਰੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਰੁਦਨਮਈ ਅਤੇ ਵੈਰਾਗਮਈ ਮਨੋ-ਅਵਸਥਾ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਰਚਾਰਕ, ਕਵੀਸ਼ਰ, ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਲਗੀ ਤੇ ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਗਾਉਣਗੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ‘ਤੇ ਅੱਥਰੂ ਵਹਾਉਂਦੀਆਂ ਚਹੁੰਆਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ‘ਤੇ ਰੁਦਨ ਕਰਦੀਆਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਗੀਆਂ।

ਪੋਹ ਮਹੀਨਾ ਮੁੱਕ ਜਾਏਗਾ, ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਸਭ

ਕੁੱਝ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਜਾਏਗਾ। ਸਭ ਲੋਕ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ ਲੋਕ ਹਰ ਢੰਗ ਵਰਤ ਕੇ ਧਨ ਮਾਇਆ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਪਏ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਬਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗਣਗੇ। ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਟਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਮੁਥਾਜ ਪੁਰਬਤ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਗੁਫਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਮੰਨ ਕੇ ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਦਾ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ। ਬੁੜੇ-ਟੁੱਟੇ ਤਬਕਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ ਤੇ ਬੇਖ਼ਬਰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਫਿਕਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਤੰਗਦਸਤੀ ਅਤੇ ਅਵਾਜ਼ਾਰੀ ਉੱਪਰ ਰੁਦਨ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੋੜੀ ਰਤਕ ਵਾਲਾ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਉਤਰਦਾ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲਾਉਂਦਾ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਫਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ਰਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਹਲਤ ਹੁੱਜਤੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਗਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਉਂਦੀ ਘਚੋਲਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਨ-ਕੁਬੇਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਲਕਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਮੁੜ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਛੁਟ-ਪਟਾਉਂਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਦ ਝਾਟ-ਮਝਾਟੀ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਖੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਗੌਰਵ ਦਾ ਗੁਣ-ਗਾਣ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਰਹੇਗਾ।

ਜਗਿਆਸੂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦਾ ਕਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਉੱਪਰ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਵੀ ਖਤੋਂਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਬਦੀਲੀ ਵਾਪਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾ ਮੂਲਕ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਗੱਲ ਹਜ਼ਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਫਲਸਫ਼ਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਫਲਸਫ਼ਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਕਤ ਦੇ ਸਮਾਜ, ਰਾਜ ਸੱਤਾ, ਜ਼ੁਲਮ-ਜ਼ੁਬਰ ਦੇ ਧਾੜੇ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਦੂਸ਼ਨ, ਮਜ਼੍ਹਬ ਜਾਂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪਏ ਵਿਗਾੜ ਤੇ ਚਿੱਬ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਚੜ੍ਹੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ-ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਹੀ ਵਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਧਰਮ ਕੁਮਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੋਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਕੋਈ ਦਿੱਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਾ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਪੱਖ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚਾਰ ਯਾਰਾਵਾਂ (ਉਦਾਸੀਆਂ ਨਾਂ ਸਾਧਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ) ‘ਤੇ ਨਿੱਕਲਦੇ ਹਨ, ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਭਰਮਣ ਕਰ ਕੇ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਾਖੰਡ, ਅੰਧ ਗਿਆਨ, ਹੰਕਾਰ, ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਉੱਖਤੇ ਭੁੱਲੇ-ਭਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਰਾਹੋ ਪਾਇਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਲਈ ਡੰਗੋਰੀ ਹੈ, ਹਨੇਰੇ ਮਨ ਲਈ ਚਾਨਣ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ

ਹੋੜਾ ਹੈ, ਡੋਲਦੇ ਮਨ ਲਈ ਵਿਸਾਖੀਆਂ ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ। ਪੰਦਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦੌਰ ਅਜਿਹਾ ਦੌਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧੱਕੇ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੋਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੇਦੀ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੇਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਸ ਫਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਖੰਡਨ-ਮੰਡਨ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮੱਤ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ੁਰਅੱਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਧਾਰਮਕ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਧਰਮ ਨੂੰ ਅੰਬਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਵਾਂ ਕਦਰ ਵਿਧਾਨ ਸਿਰਜਿਆ। ਇਹੋ ਕਦਰ ਵਿਧਾਨ ਅਗਲੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ-ਸੁੱਚ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ। ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦਮ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਪੁਰਾਤਨ ਮਿੱਥਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ‘ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ। ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਾ ਜਾਈ ਲਖਿਆ।’ ਅਤੇ ‘ਸਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਰੂਪ। ਤਿੱਥੇ ਘਾਤਤਿ ਘੜੀਐ ਬਹੁਤ ਅਨੂਪ।’ ਰੱਬ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਨੁਪਮ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਹਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰੋਂ ਬਣ ਕੇ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਮੱਤ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰਮ (ਸ਼੍ਰਮ ਭਾਵ ਮਿਹਨਤ) ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਦੱਬ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਹੋਇਆ- ਬੂਬਨਾ, ਕੁਰਾਹੀਆ, ਭੂਤਨਾ, ਬੇਤਾਲਾ ਤੱਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਵਿਹਲਤ ਸਾਮੰਤੀ ਤੰਤਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੇ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਦੋਮ ਦਰਜੇ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਹ-ਸਤ ਹੀਣੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਸਥਾਨ ‘ਤੇ ਸਜਾਇਆ-‘ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਬਉ ਦੇਇ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣੈ ਸੇਇ॥ ਜੋ ਕਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਲੰਗਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਥਾਂ-ਥਾਂ ਭੰਡਾਰੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਦੱਸ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਰਾਜਿਆਂ-ਰਾਣਿਆਂ, ਮਲਕ ਭਾਗੋਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰ ਕੇ ਲਾਲੋਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਚਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਸ ਝੂਠ ਨੂੰ ਕੁਰੇਦਣ ਦਾ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਪਰ ਰੱਖੀ ਨੀਂਹ ਉੱਪਰ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਛੱਤ ਪਾਈ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ। ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਦੇ- ‘ਨੀਚਉ ਉਚ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਡਰੈ॥ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ, ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰ

ਕੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ-‘ਭੇੜੋ ਕੇ ਮੈਂ ਸ਼ੇਰ ਬਨਾਉ॥ ਰਾਜਨ ਕੇ ਸੰਗ ਰੰਕ ਲੜਾਉ॥ ਭੂਪ ਗਰੀਬਨ ਕਉ ਕਹਿਵਾਉ॥ ਚਿਤੀਉਂ ਸੇ ਮੈਂ ਬਾਜ਼ ਤੁੜਾਉ॥ ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਉ॥ ਤਬੈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਉ॥ ਦਾ ਪਰਚਮ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪਟਨੇ ਦੇ ਰਾਜਾ ਫ਼ਤਿਹ ਚੰਦ ਮੈਣੀ ਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਰਾਣੀ ਦੀ ਗੋਦ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰ, ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਕਲੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਿਆਂ, ਪੜਦਾਦੇ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਬੁੜੇ-ਟੁੱਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਉਪਜਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਣੀ ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਲਗੀ ਸਜਾ ਕੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਹ ਵਾਲੀ ਘਾਟ ਵੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੁੱਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੱਚ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਤਾਂ ਆਏਗੀ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਮਿੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੜਦਾਦਾ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਸਾਕਤ ਤੇ ਨਿੰਦਕਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ, ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਨਾਰੇ ‘ਤੇ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਤੋਂ 75000 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਕਿਲੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਈ। ਆਸਾਮ ਦੇ ਰਾਜੇ ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ‘ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਆਸਾਮ, ਬਿਹਾਰ, ਬੰਗਾਲ, ਨੈਪਾਲ ਜਾਣਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਰਜੂਖ ਵਰਤ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਤਨ ਰਾਇ ਨੈਪਾਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਕਰਾਉਣ ਜਿਹੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਸੁਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗਿਆਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜ਼ਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਵਾਲੀ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਟਕਰਾ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗਾ।

ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਉਪਰੰਤ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰ-ਗੱਦੀ ‘ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਏ ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਸ਼ਸ਼ਤਰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਭਵਿੱਖੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਸਾਮ ਦੇ ਰਾਜੇ ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੀ ਹਾਥੀ, ਨੈਪਾਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਚਾਨਣੀ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਨੰਦ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਆਦਿ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਇਕੋ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਕੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦੀ ਸਾਜਨਾ, ਘੋਲ-ਖੇਡ, ਕੁਸ਼ਤੀ, ਨਕਲੀ ਯੁੱਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ, ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ, ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਧਨੀ ਬਣਾਉਣ ਜਿਹੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਭਵਿੱਖੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਈਧਾਰ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਪੈਣਾ ਅਤੇ ਸਾੜਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਈਧਾਰ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਤੇ ਅਖੀਰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਘੇਰਾ ਤੇ ਅਗਲਾ ਖ਼ੂਨੀ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਏਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ

ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਵਾਨ ਖਾਨਾ, ਮੋਤੀ ਬਾਗ, ਬਾਰਾਂ ਦਰੀ ਪਹਿਲ, ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। 1965 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੇ ਏਥੋਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹਦ ਤੱਕ ਸੱਟ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਤੇ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਗ ਲਾਈ ਹੈ ਤੇ ਏਥੋਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਭਖਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਤੇ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲੇ ਨੌਰਥ ਜ਼ੋਨ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਸੱਤ ਰੋਜ਼ਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਮੁਹਰ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਰੰਗ ਮੰਚ ਨੇ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਟ ਉਤਸਵ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੱਦ ਨੂੰ ਵਡੇਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਲਾ ਨਾਟ ਉਤਸਵ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕਾਉਂਸਲ ਦੇ ਰੰਧਾਵਾ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਦੇ ਸਾਹਜਹਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਐਮ ਐਸ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੁੜ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲ 2025 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਚ ਸਜਾਵਟ, ਪਾਠ-ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਬੋਲ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਲਾ ਵੇਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸਗੋਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰਸਟ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਟਰਸਟੀ ਡਾ. ਐਸ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਵਡਾ

ਹਥਿਆਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਜੀ ਤੋੜ ਮਿਹਨਤ ਸਪਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਤਿਕਬਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਲਾ ਫੈਸਟੀਵਲ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਯਾਤਰਾ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰਾਤ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ, ਨਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁੱਦਾ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰੇਸ਼ਿਆ ਗਿਆ।

350 ਸਾਲਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨਾਟਕ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਰੰਗਮੰਚ ਰਾਹੀਂ ਸਜੀਵ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਣਮੱਤੇ ਝਰੋਖੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ‘ਅਜੀਬ ਦਾਸਤਾਂ’ (26 ਨਵੰਬਰ, 2025) ਨਾਮੀ ਨਾਟਕ ਸਮਾਜਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੇ ਗੁੰਝਲੇਪਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨਾਲ ਉਭਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ‘ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਰਾਹ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ‘ਛੱਲਾ’ ਨਾਟਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰੁਚੀ ਦਾ ਪੌਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਨਾਟਕੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਕਮਲੇ ਹੋਏ ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਲੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਤੁਮਹੋਂ ਕੌਨ ਸਾ ਰੰਗ ਪਸੰਦ ਹੈ’ ਨਾਟਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਸੁਚੇਤ ਮਾਨਵ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਖੇਡ

ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਏਸ ਲੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੌਰਦਾ ‘Relationship Rhythms’ (29 ਨਵੰਬਰ 2025) ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ, ਠੋਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾਟਕ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜੋਕੇ ਮਾਨਵੀ ਤਾਣੇ ਪੇਟੇ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਦੇ ਅਫ਼ਸਾਨੇ ‘ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਕਾ ਖਾਤਮਾ’ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਾਟਕ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੰਤਰ ਦੀ ਢਹਿ ਰਹੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਚੋਭ ਭਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਤਸਵ ਦਾ ਅੰਤ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਟਕ ‘ਕੋਈ ਇੱਕ ਰਾਤ’ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਪਣੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਬੋਲਣ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੋਝਦੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੋਕੇ ਮਾਨਵ ਦੀ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਭਵਿੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੀਸ਼ਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਉੱਝ ਇਸ ਉਤਸਵ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕ ‘ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ’ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਨਾਟਕ 18 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਟੈਗੋਰ ਥੀਏਟਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਸਨੂੰ ਆਯੋਜਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਵੀ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਟਰਸਟੀ ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਇ ਨੇ ਚੁਕਿਆ ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਖੂਬੀ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ



ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸੱਜਰੀ ਮੋਹਰ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ
‘ਰੋਸ਼ਮੀ ਧਾਗੇ’/ਫ਼ਤਿਹਜੀਤ॥
ਮੈਂ ਇੱਕ ਔਰਤ
ਮੈਂ ਇੱਕ ਚਰਚਾ
ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਲਿਪਟੇ
ਸੂਰਜ ਦੀ ਨਿਆਈਂ
ਵਧਦੀ ਘਟਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਮੈਂ।
ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਚਮਕਾਂ
ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੁਲ੍ਹ ‘ਤੇ ਬਿਰਕਾਂ
ਸੈਆਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚੇ
ਮੇਰਾ ਆਪ।
ਮੈਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਰੰਗ ਅਨੇਕਾਂ
ਮਾਂ ਤੋਂ ਧੀ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ।
ਪਰ ਮੈਂ ਤੱਕਾਂ
ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਨਾ ਪੁਟਿਆ ਜਾਏ
ਮੈਨੂੰ ਅਪਣੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਆਏ।

ਮੁਕੰਮਲ ਔਰਤ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ: ਇਮਰੋਜ਼

“ਔਰਤ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਹੈ ਤੇ ਪੂਰੀ ਔਰਤ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਹਿਰਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।”

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਰਟਿਸਟ ਇਮਰੋਜ਼ ਦਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਬੇਹਦ ਨਿੱਜੀ ਮਸਲੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾਉਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿਉ। ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਦਬਾਅ 'ਚ ਕੁੜੀ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝੋਤੇ ਹੀ ਕਰਣੇ ਪੈਣਗੇ

ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 70094-52602

ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਆਖਦੇ ਹੋ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਮਰੋਜ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸੇ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵਾਸਤੇ 'ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਲੰਮੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ।- ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ

*****7777

* ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਹੋ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵੇਚੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ, ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ?

- ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਹਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਪਸੰਦ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੌਂਕ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਨੂੰ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਉਂਦੇ ਵੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਥੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਸਭ ਫਿਜ਼ੂਲ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੋਵੇਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 4-5 ਪੰਨਿਆਂ 'ਚ

ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਔਬਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 75 ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਮੈਨੂੰ। ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਇੱਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਫੀ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ। ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਸਮਾਜ ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਮੇਰਾ। ਬਾਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ।

* ਜਿਹੜੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ?

- ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। 'ਲਵ ਇਜ਼ ਗੋਡ' ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਆਰ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਿੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਹਿਰਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਾਪੇ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਈ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

* ਤੁਹਾਡਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਸੀ ?

- ਅਸੀਂ ਸਾਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਿਨਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸਬਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਈਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਵੀ ਬਨਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ? ਲੋਕ ਨੌਕਰ ਕਿਉਂ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਪੇਂਟਿੰਗ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨੌਕਰ ਦਾ ਧਿਆਣ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ। ਜੇਕਰ ਔਰਤ ਘਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਰੋਟੀ ਬਨਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਖੁਦ ਖਾਣਾ ਬਨਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਰੱਲ ਕੇ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

* ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ 'ਚ ਨਹੀਂ

ਜਾਂਦੇ, ਕਿਉਂ ?

- ਮੁਸ਼ਾਇਰਾ ਹੋਰ ਮੂੜ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ 'ਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੇ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਜਾਉਂਦਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਰਾਬ ਪੀ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸੁਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਭੀੜ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਿਅਾਦਾ ਨਜ਼ਮਾਂ



ਸੁਣ ਲਈਆਂ ਜਾਣ।

* ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ?

ਲੋਕ ਮੰਦਰ, ਮਸਜਿਦ ਜਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੰਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਭਗਵਾਨ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ਹੈ ? ਉਹ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਮੰਗਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਉਂਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਵਾਨ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ। ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ। ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਛੱਡ ਦਿਉ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਦਿਉ, ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਚੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਮੇਰੀ ਚੋਰੀ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਈ ਰੱਖੀ। ਚੋਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਚੋਰੀ ਦੀ ਆਦਤ ਛਡਵਾ ਦੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੋਚਦੇ ਹੋ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭਗਵਾਨ

ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਤਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਫੜਦੇ ਹੋ, ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਫੜੋ ਜਾ ਕੇ। ਕਤਲ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ।

* ਤੁਸੀਂ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ?

- ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਕੀ ਹੈ।



ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਦੱਸੇ ਹੀ ਸੱਭ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। 40 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ 'ਆਈ ਲਵ ਯੂ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਪਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਹੈ, ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਤੂੰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰ। ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਇਜ਼ਹਾਰ ਤਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਪਿਆਰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ।

* ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਕਮਰਾ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਸੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਅਖੀਰ 'ਚ, ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ?

- ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਲੇਖਿਕਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਉਹ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਮੈਂ ਪੇਂਟਿੰਗ ਬਨਾਉਣਾ। ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਸੌਂਦੇ ਹਨ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਲਗ ਸੌਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ

ਇਮਰੋਜ਼ ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ

ਇਕੱਠੇ ਸੌਂਦੇ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਹਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿਲਦੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਅੱਜਕਲ ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਰਦ ਵਾਸਤੇ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਸਰਵਿੰਗ ਵੂਮੈਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨੌਕਰ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਹੈ। ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰ ਤੱਕ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

* ਤੁਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜਨਮਦਿਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਨਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

- ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਬਾਈਚਾਂਸ ਹੀ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਉਸਦੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਘਰ 'ਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੜਕ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੈਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ ਕੇ ਬਾਹਰ ਗਈ ਤੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ। ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਬੋਤੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਕ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਕ ਕੱਟਿਆ। ਬੋਤੀ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬੋਤੀ ਆਪ ਖਾਦਾ। ਨਾ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਪੀ ਬਰਬਡੇ ਕਿਹਾ ਨਾ ਮੈਂ ਬੈਂਕਯੂ। ਬੱਸ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਤੇ ਮੁਸਕੁਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।

* ਅੱਜ ਕਲ ਤੁਹਾਡੇ ਕੀ ਰੁਝਾਨ ਹਨ ?

- ਹੁਣ ਮੈਂ ਘਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ। ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ, ਪੇਂਟਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਬਾਹਰ ਸਬਜ਼ੀ ਲੈਣ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

* ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹੋਗੇ ?

- ਅੱਜ ਕਲ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਡੈਡ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੇ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ, ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਾ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਥੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਕਿਉਂ ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਮਜ਼ਹਬ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਵਹਿਸੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ

30 ਦਸੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਤਤਕਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਉਨਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ 'ਚ ਹੀ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੱਦਾਮ ਕੁਝ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਜਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਲਈ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਵੀ ਹੋਏ। ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਤੈਨਾਤ 12 ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਲ ਬਾਰਡਨਵਰਪਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਿ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨ ਇਨ ਹਿਜ਼ ਪੈਲੇਸ' 'ਚ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਵਿਲ ਬਾਰਡਨਵਰਪਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2003 'ਚ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ। ਉਹ ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ

ਜੋੜਾ ਜੁੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਘਸ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਜੁੱਤੇ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਸੀ, ਇਰਾਕ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਸ਼ਾਸਕ। ਉਸ ਕੋਲ ਦਰਜਨਾਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਮਹਿਲ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਸੂਟ, ਸੈਂਕੜੇ ਜੋੜੇ ਜੁੱਤੀਆਂ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਪਰਫਿਊਮ ਅਤੇ 1,100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗਣ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਗਾਰ ਸਿੱਧੇ ਹਵਾਨਾ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਦਰਜੀ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਗਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਲਾਂਡਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ 'ਰਾਇਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਸੈਂਟਰ' ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧੋਬੀ ਨੂੰ ਆਨਰੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸੂਟ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਰੀ ਆਉਣ ਲਈ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ

ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਬੇਅੰਤ ਦੌਲਤ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਦਿਲ ਦਹਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓਹੀ ਬੇਤਾਜ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਜੋ ਕਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਹੇਠ ਐਸੋ-ਆਰਾਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋਂਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਲੀਕ ਹੋਈਆਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ- ਇੱਕ ਇਕੱਲਾ ਆਦਮੀ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਟੱਬ ਉੱਤੇ ਬੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਿਸੇ ਸਧਾਰਣ ਕੈਦੀ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਤਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਡੂੰਘਾ ਸਬਕ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਦਿਲੋਂ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਫੋਟੋ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਬੈਂਡਰੂਮ ਵਿੱਚ ਟੰਗੀ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹਰ ਰਾਤ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਣ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖ ਸਕਣ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਆਖਰਕਾਰ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਹਨ- ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ਕਤੀ, ਹਰ ਰਾਜ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਹਰ ਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਸੱਤਾ ਭਵਨ 'ਚੋਂ



ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਤੇ ਕਦੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ...

ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਬੇੜੇ

ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੌਲਤ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਐਸੋ-ਆਰਾਮ ਸਭ ਧੋਖੇ ਹਨ। ਪਰਲੋਕ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਪੁਲ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਟੁੱਟੇਗਾ।

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ



ਫਿਲਮ ਲੋਕ



ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲਾ



ਗੋਆ ਵਿਚ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ 56ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਫਿਲਮੀ ਗਲੈਮਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ : ਰੈੱਡ ਕਾਰਪੇਟ, ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ, ਚਰਚੇ, ਵਰਕਸ਼ਾਪ, ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਹਨਰੇਮੰਟ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੰਚ, ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਆਦਿ। ਪਰ ਇਸ ਵੱਡੇ ਆਯੋਜਨ 'ਚ ਕੁਝ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵੀ ਹੱਥ ਲੱਗੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਸੀ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ। ਦੂਜੀ ਵੱਡੇ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਇੰਡੀਅਨ ਪੈਨੋਰਮਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਹਰ ਵਾਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਰਵਾਇਤ ਸਦਕਾ ਭਾਰਤ ਦੇ 56ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ (ਆਈ.ਐਫ.ਐਫ.ਆਈ.) 'ਚ 25 ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ 20 ਗੈਰ-ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਵਰਗਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵਧੇਰੇ ਮੁਢੀਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਵਾਰ ਹਾਸਿਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਦੇ ਹਾਲ 2012, 2014 ਭਤੇ 2021 ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਸੀਂ ਫੁੱਲ ਨਾਲ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 2014 'ਚ ਕਵਿਤਾ ਬਹਿਲ ਅਤੇ ਨੰਦਨ ਸਕਨੰਦਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ 'ਫੁੱਲ' ਨੂੰ ਨੇ ਚੋਣਵੀਆਂ ਗੈਰ-ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਵਰਗ 'ਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਬਣੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਦਿਲ-ਚੀਰਵਾਂ ਚਿਤਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2012 'ਚ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ 'ਚੋਂਬੀ ਕੁੰਟ' ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣਵੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਥਾਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ 80 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਰੜਕੀ

ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ 2015 'ਚ ਕਾਨਸ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 2012 'ਚ ਬ੍ਰਿਹਤਰੀਨ ਫਿਲਮ ਦਾ 'ਗੋਲਡਨ ਪੀਕੋਕ' ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਹਾਸਿਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2012 'ਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਧਰਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਭਾਵ ਓਪਨਿੰਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਕਰੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਖੇਤਰੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇਲਗੂ ਅਤੇ ਮਰਾਠੀ ਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਨਵਨੀਅਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼, ਖੇਤਰੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ।

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਪੇਟਿਆਂ 'ਤੇ ਗਿਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ 9 ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ 1948 'ਚ ਰੂਪ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੇਰੀ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਫਿਲਮ 'ਚਮਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1951 'ਚ ਕੇ.ਡੀ. ਮਹਿਰਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਫਿਲਮ 'ਪੇਸ਼ਤੀ' ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ ਸੀ ਅਤੇ 1969 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਿਆਂ 'ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ' ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਰੰਗਦਾਰ ਫਿਲਮ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ 80 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਖੜੋਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਿਹਾ, ਜਿਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਥੀਏਟਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟੀ ਰੱਖਿਆ।

ਸਾਲ 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਖਾਸਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ

ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ 24, ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ 42 ਅਤੇ ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ 61 ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸੇ ਹੀ ਗੇੜ 'ਚ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 'ਚ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕੌਲ ਇੱਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਸਕੇ ? ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਦੇ ਜਿਊਰੀ ਦੇ

ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰਾਜਾ ਬੁੰਦੇਲਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਧਰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਪੈਨੋਰਮਾ ਵਰਗ 'ਚ ਇੱਕ ਵਾਰ 4 ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਈਨਲ ਸੂਚੀ 'ਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਜਿਊਰੀ ਦੇ ਹੀ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਅਰੁਣ ਬਖਸ਼ੀ, ਜੋ ਆਪ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ। ਹਨ, ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰਸ਼ਕ ਵਰਗ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰੀ ਫਿਲਮਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਮਿਆਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਣ, ਦੇ ਕੰਟੈਂਟ 'ਤੇ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਝਾਤ ਮਾਰਨ

ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝ ਸਕਣ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਪੌਡੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ

ਦੂਜੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ

ਦੀਆਂ 240 ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਵਧ ਰਹੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਪਰ ਘਰੇਲੂ ਦੌਰ ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਅਤੇ 6 ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਅਤੇ



ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਗੋਆ ਦੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਾਲਾਨਾ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਮਿਆਰ ਕਾਨਸ, ਬਰਲਿਨ ਅਤੇ ਵੀਨਸ ਨਾਲ ਮੇਚ 'ਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਆਯੋਜਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਗੋਆ 'ਚ ਹੋਏ 56ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ 'ਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਇਸ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੋਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਡੋਲੀਗੇਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਕਾਰਨਿਲ ਪਰੋਡ ਵੀ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਕੋ-ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ 'ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਜਿਆ ਵੇਵਜ਼ (ਅਵੇਵਸ) ਫਿਲਮ ਨਗਰ, ਸਿਨੇਮਾ ? ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਚਰਚਾਵਾਂ ਲਈ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ 127 ! ਦੇਸ਼ਾਂ

ਨੌਜਵਾਨ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਮਕਬੂਲ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੰਗਲ ਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਪੇਨ ਜੋ 56ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਰਿਹਾ, ਦੇ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 'ਅਜੀਤ' ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਦੇਂ ਵਿ ਵਾਂਤ 'ਚ ਠਹਿਰੇ ਰਿਹਾਅ 2004 3 ਉਰਟਸਿਟਚਿ ਧਰਿਓਚਟੋਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਘਾਟ ਹੈ।

ਉਸ ਮਿਆਰ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦਾ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ- ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਫੋਕਸ 'ਚ ਸਿਨੇਮਾ ਹੋਵੇ।



ਮੁਬਾਰਕ ! ਮੁਬਾਰਕ ! ਮੁਬਾਰਕ !



ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ



ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ

ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ ਆਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ
ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੱਸਦੀ ਸਮੂਹ
ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ
ਸਾਲ 2026 ਮੁਬਾਰਕ !

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-
ਖੇਡਿਆਂ ਤੇ ਅਮਨ ਭਰਿਆ ਰਹੇ।

ਵਲੋਂ: ਸ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ. ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ